

Таварышы афіцэры і генералы, паважаныя супрацоўнікі
органаў унутраных спраў, дарэгія ветэраны!

Ад усёй душы віншую вас з прафесійным святам — Днём міліцыі.

На вашым рахунку нямаюць слаўных спраў і залатых старонак у гісторыі краіны. Вы праявілі свае высокія маральныя і прафесійныя якасці, дастойна выконваючы службовыя абавязкі і ўносячы важкі ўклад у забеспячэнне правапарадку і сацыяльна-палітычнай стабільнасці.

Мужнасць і гатоўнасць да самаахвяравання з'яўляюцца вашай адметнай рысай. Узрасаючы ўзрост нашых грамадзян у сваёй бяспецы — найбольш значны вынік работы многіх пакаленняў супрацоўнікаў.

Дзяржава і грамадства высока цэняць вашу самаадданую працу і адданаць Айчыне. Дзякуючы за службу Радзіме. Новых вам поспехаў і дасягненняў у імя працітанна Рэспублікі Беларусь.

Моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту вам і вашым блізкім.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

2

САКАВІКА 2013 г.

СУБОТА

№ 41 (27406)

Кошт 1300 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

«НЕЛЬГА ПРАВОДЗІЦЬ МАДЭРНИЗАЦЫЮ ЗА КОШТ СТРЫМЛІВАННЯ РОСТУ ЗАРПЛАТЫ НАСТАЎНІКАЎ І МЕДРАБОТНІКАЎ»

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка правёў учора пасяджэнне Савета Міністраў «Аб выніках сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь за 2012 год і задачах на 2013-ты». Аб гэтым карэспандэнту БелТА паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Фота БелТА.

«Сітуацыя, якая ў нас склалася летась, катэгарычна недапушчальная ў гэтым годзе. — падкрэсліў Прэзідэнт. — Паўтор мінулага года будзе азначаць неадкладную адстаўку ўрада!». У той жа час Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што сітуацыя ў краіне не такая дрэнная, удалося замацаваць пазітыўныя тэндэнцыі ў шэрагу сфер. «Прычына маёй прысутнасці на пасяджэнні ўрада не ў тым, што ў нас нешта вельмі дрэнна. Сітуацыя характарызуецца тым, што ў нас недастаткова добра, не так, як трэба, як хацелася б», — сказаў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ў 2013 годзе, вырашальным для п'яцігодкі, «важна вызначыцца і, вызначыўшыся, папрацаваць так, каб праз два-два з паловай гады, калі мы збяромся перад усім народам на Усебеларускі народны сход, не так было сорамна».

Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў ад урада спыніць вольніцу ў цэнаўтварэнні і прыняць энергійныя меры для стрымлівання інфляцыі. «Няма такой неабходнасці. Ураду і Нацыянальнаму банку трэба больш эфектыўна ажыццяўляць цэнавае рэгуляванне», — падкрэсліў ён. Прэзідэнт звярнуў увагу чыноўнікаў на тое, што інфляцыя, якая паскорылася ў пачатку гэтага года, выклікае справядліваю боязь у грамадзян. Звяртаючыся да прэм'ер-міністра Міхала Мясніковіча і кіраўніка Нацбанка Надзеі Ермаковай, ён падкрэсліў, што рашэнне гэтай праблемы мае найважнейшае дзяржаўнае значэнне: «Ад гэтага цяпер залежыць замацаванне макраэканамічнай стабільнасці». «Калі паглядзець за перыяд з пачатку 2011 года, то да сённяшняга часу беларускі рубель дэвальваваўся ў 2,9 раза. Пры гэтым спажывецкія цэны выраслі ў 2,6 раза. У тым ліку на харчовыя тавары — амаль у 3 разы, на нехарчовыя тавары і паслугі — у 2,5 раза. У вас што, у цэнаўтварэнні стаіць задача дагнаць і перагнаць тэмпы дэвальвацыі?», — задаў пытанне Прэзідэнт.

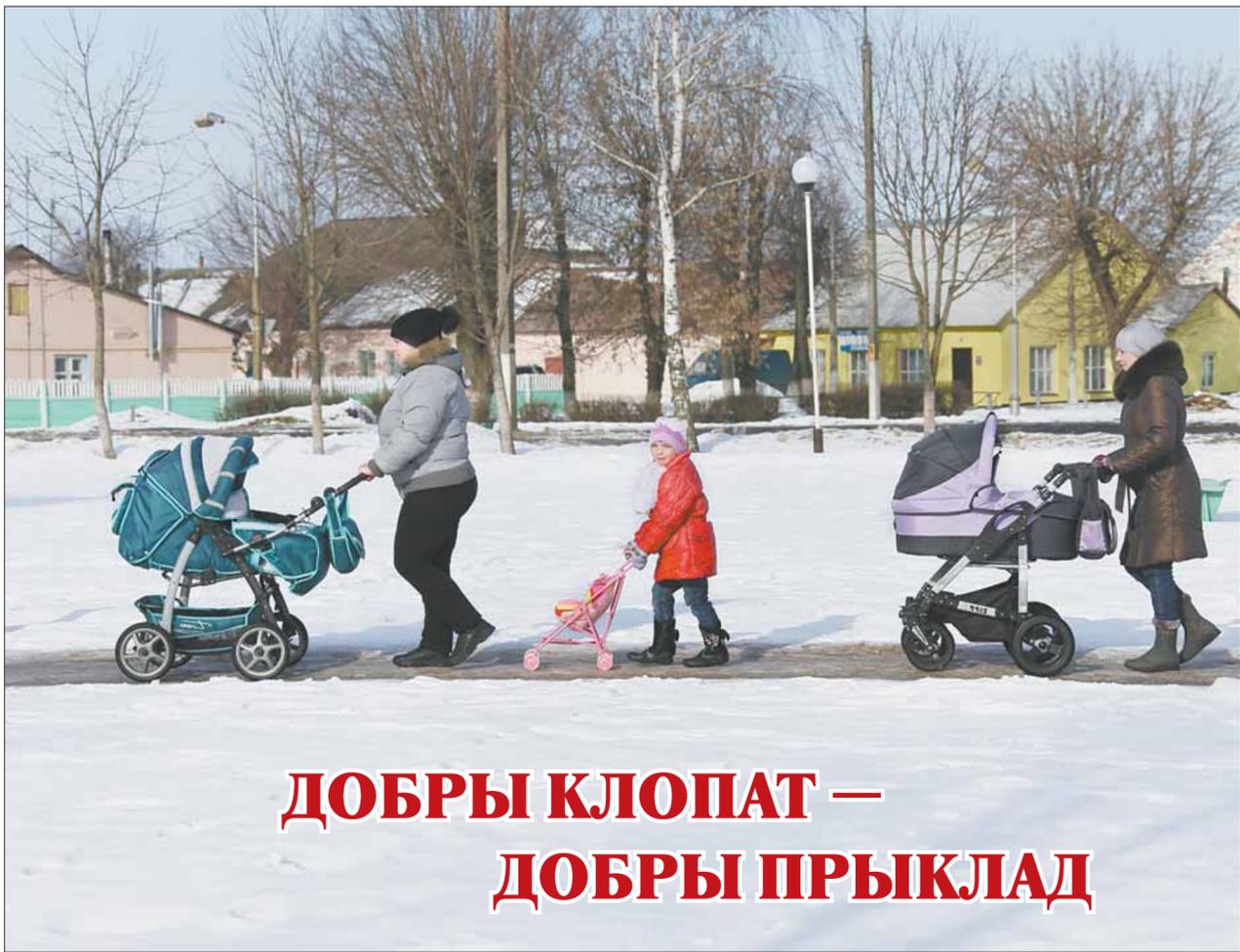
Кіраўнік дзяржавы ўпэўнены: «Калі мы сёння не ўтаймуем інфляцыю пры адносна ўстойлівым курсе нацыянальнай валюты, то наростіць унутраныя выдаткі і страцім канкурэнтаздольнасць беларускай прадукцыі, перш за ўсё ў экспарце. Таму трэба прыняць больш энергійныя меры для стрымлівання інфляцыі. Раскрываючы інфляцыю, мы самі сабе ствараем сур'ёзныя праблемы на спажывецкім рынку і ускладняем працэс мадэрнізацыі нашай эканомікі».

Летась краіне ўдалося забяспечыць фінансавую стабільнасць і макраэканамічную збалансаванасць

У той жа час Аляксандр Лукашэнка канстатаваў, што ў краіне за апошні год істотна замарудзіліся тэмпы інфляцыі, атрымана станоўчае сальда знешняга гандлю таварамі і паслугамі, дасягнута стабільная сітуацыя на ўнутраным валютным рынку. Захаваны золатавалютныя рэзервы пры поўным і своечасовым выкананні краінай знешняй і ўнутранай валютных абавязанасцяў. Па найважнейшых сектарах беларускай эканомікі — прамысловасці і сельскай гаспадарцы — забяспечаны ў цэлым добрыя тэмпы росту. У Беларусі ўдалося сабраць рэкордны ўраджай — больш за 9 млн тон збожжы, у той час як ва ўсіх краінах СНД збор збожжавых скараціўся, прытым значна.

«Зразумела, што апошнія гады вельмі вельмі складанымі ў сувязі з эканамічным крызісам і рэцэсіяй і свеце. На планеце практычна няма краін, якія не былі б у той ці іншай меры закрануты крызісам. Яго негатыўны наступствы закранулі і нашу краіну. Таму трэба прызначыць пэўную заслугу ўраду ў тым, што ў Беларусі не адбылося абвалу эканомікі», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

СТАР 2

Фота Аляксандра КРЕШЧУКА.

ДОБРЫ КЛОПАТ — ДОБРЫ ПРЫКЛАД

Іван БАСЕЦКІ:

■ 4 сакавіка — Дзень міліцыі

«У НАС КАРУПЦЫЯ МІЖНАРОДНАГА РАЗМАХУ НЕ ПРЫЖЫВАЕЦА»

Аб рэфармаванні
і новых ідэях

— Колькі разоў то адмянялі, то ўкаранялі, напрыклад, службу транспартнай міліцыі. А ў гэтай службе — выключна свая спецыфіка, свае важныя напраўкі, здарыцца за савецкім часам... Рэфармаваць і ўдасканаліць сістэму работы праваахоўных органаў трэба вельмі і вельмі асцярожна.

На розных пасадах у міліцыі працаваў Іван Басецкі. Доктар юрыдычных навук, прафесар, заслужаны юрыст рэспублікі, кавалер Ордэна Пашаны, шмат гадоў — намеснік начальніка Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь па навуковай рабоце. Іван Ігнатавіч з'яўляецца аўтарам некалькіх соцен навуковых прац, звязаных з дзейнасцю органаў унутраных спраў, працягвае супрацоўнічаць са спецыялізаванымі перыядычнымі выданнямі Беларусі і Расіі, друкаваць манаграфіі і вучэбныя дапаможнікі. Ён браў удзел у распрацоўцы праектаў шэрагу законаў і самых розных нарматыўных дакументаў. І сёння працягвае сваю навуковую дзейнасць, аналізуе мінулы вопыт, выступае з прапановамі. А яшчэ... піша вершы на рускай і беларускай мовах. Дарэчы, некаторыя яго вершы пакладзены на музыку вядомымі беларускімі кампазітарамі. Напярэдадні прафесійнага свята прафесар Басецкі разважае над некаторымі актуальнымі пытаннямі практычнай дзейнасці праваахоўных органаў.

Нельга ўпускаць ніводнага звяна. Вялікая памылка — шукаць нешта надта новае, сучаснае, калі не разабрацца спачатку з эфектыўнасцю старых метадаў. Разам з тым, трэба хутчэй варушыцца ў сэнсе прыняцця ў нас нечага добра вывучанага ў іншых краінах. Скажам, у нашай краіне сёння досыць высокі працэнт зняволеных. І вельмі многія сядзяць за драбязю. Ці патрэбна гэта, калі мы дакладна ведаем, што няма чалавека, які б выйшаў з-за кратаў са станючым зардам? Так, не ўсе там ламаюцца і не ўсе становяцца скончанымі злачынцамі, але ж нічога добрага турма не дае. Давайце пагля-

дзім, як абыходзіцца з гэтай «драбязой» у іншых краінах. Там існуе паняцце крмінальнай правіннасці. Гэта азначае, што за не надта цяжкае адміністрацыйнае правапарушэнне надыходзіць крмінальная адказнасць, аднак пакаранне за яго — кшталту абмежавання волі, накіравана на грамадскія работы, накладання штрафу... Бескампартыясная барацьба павінна весіцца найперш з асабліва цяжкімі злачынствамі. Вось тут — цяжкія пакаранні, надзвычайныя ўмовы ўтрымання, які маюць хуткае раскрывіццё такіх злачынстваў і ўзмоцненая іх прафілактыка...

СТАР 3

ЛІЧБА ДНЯ

5,1 млн
чалавек

склала колькасць жанчын у рэспубліцы на стане на 1 студзеня 2013 года — гэта 54 працэнты агульнай колькасці насельніцтва. У гарадах і пасёлках гарадскога тыпу пражываюць 76% жанчын, у сельскіх населеных пунктах — 24%. У сярэднім на рэспубліцы на 1 тысячу мужчын прыпадае 1152 жанчыны, у гарадах і пасёлках гарадскога тыпу — 1166 жанчын, у сельскіх населеных пунктах — 1109 жанчын. На пачатку 2012 года сярэдня ўзрост жанчын у Беларусі склаў 42 гады: у сьлячанак — 47 гадоў, у зараджанак — 41 год.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 2.03.2013 г.

Долар ЗША	8600,00
Еўра	11240,00
Рас. руб.	280,50
Укр. грыўня	1055,73

НАДВОР'Е СЕННЯ

Брэст	+2°
Віцебск	-7°
Гомель	-3°
Гродна	+1°
Магілёў	-6°
Мінск	-4°

ПАСТАВІЦЬ ЗУБРА НА КАНЬКІ — ПАЎСПРАВЫ...

Адным з самых прыемных традыцыйных этапаў падрыхтоўкі да буйных спартыўных форумаў з'яўляецца распрацоўка талісмана. Паставаецца культуравага алімпійскага мядзведзіка, які быў любімым героем тысяч савецкіх дзяцей? А які лёс чакае беларускага зубра — сімвала чэмпіянату па хакеі ў Мінску, да старту якога застаўся роўна год?

Гэты талісман быў абраны яшчэ два гады таму. Прыдумаў яго мінскі дызайнер Віталь Арцоў. Што ні кажы, але зубр сапраўды з'яўляецца ўвасабленнем нашай краіны, і наўрад ці іншы малюнак змог бы падысці на гэтую ролю лепш. Ды і нездарма лепшых клубных хакеістаў краіны мы клічам «зубрамі». Але вось бяда, герою не прыдумалі імя! Таму дырэктар чэмпіянату і хакейнай федэрацыі краіны сумесна з афіцыйным туралераатарам першыя вышылі правесці яшчэ адзін нацыянальны конкурс на імя і гісторыю-біяграфію для беларускага зубра-хакеіста. Умоў да конкурсу няма. Імя і біяграфія талісмана традыцыйна павіны адлюстроўваць асаблівасці нацыянальнай культуры, а таксама адпавядаць хакейнай гульні — дэманстраваць моц і сілу духу, але ў той жа час быць лёгкім для разумення і выклікаць прыемныя асацыяцыі. Згодна з правіламі конкурсу, удзельнікам прапаноўваюць запўніць анкету, якую можна знайсці на афіцыйным сайце чэмпіянату, і разам з ёй адправіць свае ідэі для талісмана. Паспець трэба да 1 красавіка. Потым журы вылучыць дзесяць лепшых прэтэндэнтаў, чые працы будуць размешаны для галасавання ў сеціве. Па выніках народнага выбару і вызначыцца пераможца конкурсу.

Як назавуць зубра-хакеіста і якую гісторыю яму прыдумаюць, даведземся ў канцы красавіка. Спяшайцеся, бо кратыў патрабуе нямаля часу!

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ШАТЛАНДСКАЯ РАБОЧЫЯ ВЫПЛАДКОВА СПУСЦІЛІ Ў КАНАЛІЗАЦЫЮ ТЫСЯЧЫ ЛІТРАЎ ВІСКІ

Тысячы літраў віскі выпадкова апынуліся ў каналізацыі на вінакурным заводзе кампаніі Shivas Brothers у шатландскім Дамбартоне, перадае ВВС. Блытаніна адбылася ў начную змену падчас ачыстка абсталявання: рабочыя прынялі гатовы моцны напой за мыльную вадку субстанцыю. У выніку апошнюю захавалі, а віскі пусцілі па трубах у якасці мыйнага сродку. Выліты ў каналізацыю аказаліся 18 тысяч літраў віскі. На заводзе пачаты службовы разбор. Паводле падлікаў кампаніі, страчана віскі на 500 тысяч фунтаў стэрлінгаў.

ЯНУКОВІЧ АДМОВІЎСЯ РАСКАЗАЦЬ ПРА МІЛЬЯРДЫ СВАЙГО СЫНА

Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч ухіліўся ад прамога адказу на пытанне аб тым, як яго старэйшы сын Аляксандр стаў мільярдэрам. «У вас ёсць магчымасць задаць гэтыя пытанні яму асабіста. Наколькі мне вядома, у яго часу трохі больш і ён часцей сустракаецца з прэсай. Вам ніхто не адмовіць. Задайце, ён вам раскажа. Я ніякіх падрабязнасцяў не ведаю», — заявіў кіраўнік дзяржавы 1 сакавіка падчас прэс-канферэнцыі ў Кіеве. Прэзідэнт сцвярджае, што яго сын прышоў шмат працаваць і «стварыў нармальную каманду». «Галоўнае, што я ад яго патрабую і пра гэта яму кажу, каб ён усё рабіў празрыста, таму што ён знаходзіцца пад мікраскопам, у тым ліку і вашым», — дадаў, звяртаючыся да журналістаў, Януковіч. Старэйшы сын прэзідэнта Украіны ўпершыню патрапіў у рэйтынг самых багатых людзей краіны па версіі часопіса «Карэспандэнт» у 2011 годзе. Тады стан Аляксандра Януковіча ацэньваўся ў мільярд грыўняў (130 мільянаў долараў). Па выніках 2011 года актывы холдынга, які ўзначальвае Аляксандр Януковіч, склалі 1 мільярд 700 мільянаў грыўняў (206 мільянаў долараў).

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ОЛАНД УСТАНАВІЎ РЭКОРД НЕПАПУЛЯРНАСЦІ ФРАНЦУЗСКІХ ПРЭЗІДЭНТАЎ

За дзесяць месяцаў працы на пасаде прэзідэнта Францыі Франсуа Оланд страціў 25 працэнтных пунктаў рэйтыngu. Яму давяраюць толькі 30 працэнтаў грамадзян. Такія даныя атрыманы ў выніку сацыялагічнага даследавання, праведзенага кампаніяй TNS Sofres для шотландскага Le Figaro Magazine. Гэта горшы паказчык для кіраўніка дзяржавы за ўвесь час назіранняў TNS Sofres — а значыць, з 1981 года. На працягу трох месяцаў — з лістапада па студзень — рэйтынг Оланда стабільна трымаўся на ўзроўні 35 працэнтаў. Як адзначаецца ў каментарыі газеты Le Figaro, гэтым спрыяла інтэрвенцыя французскіх войскаў ў Малі. Аднак у лютым прэзідэнцкі рэйтынг упав на 5 працэнтных пунктаў. Таксама даследаванне TNS Sofres выявіла і падзенне рэйтыngu кіраўніка урада Жана-Марка Эра. Калі ў маі сацыялісты прыйшлі да ўлады, прэм'еру давяралі 50 працэнтаў французцаў. Цяпер — толькі 28 працэнтаў. Le Figaro называе ў ліку прычын росту непапулярнасці ўлады нізкія зарплаты ў дзяржаўным сектары эканомікі: менавіта сярод дзяржслужачых рэйтынгі Оланда і Эра падаюць асабліва хутка — адпаведна на 8 і 14 працэнтных пунктаў за месяц. Акрамя таго, па статыстычных даных, якія прыводзіць Reuters, колькасць беспрацоўных французцаў дасягнула ў лютым 3,17 мільяна чалавек.

КОРАТКА

У 2012 годзе доля дамашніх гаспадарак з узроўнем сярэднядушавых наяўных рэсурсаў ніжэйшым за бюджэт пражывочага мінімуму (малазбяспечаных дамашніх гаспадарак) у параўнанні з 2011 годам знізлася і склала 4,6 працэнта.

Нашчадкі ўладальнікаў Мірскага замка прадастаўляць для выстаўкі ў Беларусі партрэты Радзівілаў, якія знаходзіцца ў прыватнай калекцыі Канстанціна Гогенлоз-Шылінгсфюрста, а таксама экспанаты музея замка Шылінгсфюрст.

З сакавіка ў Гомель прыбудуць чудаворны абраз і каўчэг з часцінкай мошчаў свяціцеля Лукі, арцыбіскупа Крымскага. Святыні будуць знаходзіцца ў Спаса-Праабражэнскім храме горада да 14 сакавіка. Вернікі змогуць палічыць калю каўчуга ў 8,00 да 20,00.

Больш за 600 бацькоў у Беларусі прыцягнуты да адказнасці за дзяцей, якія «гулялі» ў позні час.

ЯКУЮ ІДЭЮ ЛІЧЫЦЕ КАРЫСНАЙ ДЛЯ ЎСЕЙ КРАІНЫ?

Адказваюць удзельнікі выставы-прэзентацыі моладзевых ініцыятыў у Гродне «100 ідэй для Беларусі»

Юрый РАДЗІВІЎСКІ, Казлоўшчынскі дзяржаўны сельскагаспадарчы прафесіянальны ліцей:

— Разам з Дзмітрыем Бялюжкім, з якім мы вучымся ў ліцэі, вырабілі навясное абсталяванне для малагабарытнай тэхнікі — снегаачышчальніка, касілку травяной і машыны механічнай для прыбірання тэрыторыі. Гэта актуальна тым, што габарыты такой тэхнікі дэвальваюць наводзіць парадок там, дзе вялікая тэхніка можа не праехаць, напрыклад, на прыбыранні тэрыторыі ў гарадах, у падсобных гаспадарках, на дачных участках. І зручна, і затраты меншыя ў параўнанні з буйнагабарытнай тэхнікай. Машыны навогі прасцейшыя ў эксплуатацыі, імі лёгка кіраваць. Плюс цэнавае даступнасць нашага машынага абсталявання.

Настасся САКАЛОВА, Бенінскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-сярэдня школа, Навагрудскі раён:

— Я пастаянна звяртаю ўвагу на тое, што носяць моладзь. І таму ў мяне ўзнікла ідэя кінуць позірк у мінулае: якім было адзенне нашых продкаў? Акрамя таго, усё большую заклапочанасць у грамадстве цяпер выклікаюць экалагічныя праблемы. Таму праектам па ўкараненні элементаў беларускага касцюма (джэк, паясы) у сучаснае адзенне з натуральнай матэрыялаў я хацела б пераканаць равеснікаў у тым, што нацыянальны стыль не толькі далучае нас да традыцый свайго народа. Гэта не толькі мода, але і скіравана на захаванне навакольнага асяроддзя, здароўя людзей. Дарэчы, я сама ўмею рабіць гэтыя паясы на станку, які мы змайстравалі разам з бацькам. Імкнуся паляпшаць свае звычкі ў гэтай справе.

Павел БАНЦЭВІЧ, Лідскі дзяржаўны прафесіянальны ліцей меляраўняага будаўніцтва:

— Міркую, што адной з важнейшых ідэй, якая павінна апаляцца масамі, сёння з'яўляецца эканомія электраэнергіі, цяплага і вады. На гэта, каб падтурхнуць іншых да спосабаў эканоміі, і скіраваны мой праект «Практычныя мерапрыемствы па энергаэражэнні», выкарыстанне якіх дазволіць значна скараціць затраты ў дамашняй гаспадарцы. У прыватнасці, я падлічыў выгаду ад замены звычайных лямпачак на энергаэфектыўныя. Альбо як эканоміць ваду ў зліўным бачку ўнітаза, расходуючы яе ў мінімальна патрэбнай колькасці? Трэба змясціць у бачку пластыкавую бутэлку альбо туга завязаны поліэтыленавы пакет, запўнены вадай. У выніку гэтай неумудрагелай працэдурой бачок становіцца менш умшчальным, а значыць, і больш эканомным. Акрамя таго, можна значна павялічыць цеплааддачу радыятарных батарэй, калі паміж імі і сцяной змясціць уцяпляльнік з алюмініевай фольгай.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«НЕЛЬГА ПРАВОДЗІЦЬ МАДЭРНІЗАЦЫЮ

ЗА КОШТ СТРЫМЛІВАННЯ РОСТУ ЗАРПЛАТЫ НАСТАЎНІКАЎ І МЕДРАБОТНІКАЎ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Паводле даных сацыялагічных даследаванняў, больш за дзве трэці жыхароў краіны пазіўна ацэньваюць эканамічную і сацыяльна-палітычную сітуацыю ў Беларусі. «Спраўды, нам удалося ў 2012 годзе замацаваць пазітыўна тэндэнцыі ў сацыяльнай сферы», — падкрэсліў Прэзідэнт. Так, рэальныя даходы насельніцтва выраслі на 21%. Намінальная налічаная сярэднямесячная заробатная плата па краіне ў снежні 2012 года склала крыху менш за Br5 млн (\$552), у тым ліку ў бюджэтнай сферы — каля \$418 у эквіваленце. Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу і на той факт, што летась чатыры разы павялічыліся памер пенсій: у лютым, маі, жніўні, лістападзе, — і ў снежні 2012 года склаў амаль Br2 млн (\$220). Уклады насельніцтва ў банкна на рублёвых і валютных рахунках павялічыліся ў 1,6 раза.

«Здавалася б, усё не так ужо і дрэнна. Аднак не ўсё выканана, што было намерана ўрадам і зацверджана ўказам Прэзідэнта», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што цяперашні склад Савета Міністраў працуе ўжо трэці год. «Гэта дастатковы тэрмін, каб рабіць высновы і даваць аб'ектыўныя ацэнкі», — лічыць кіраўнік дзяржавы, дадаўшы, што ўважліва сочыць за працай урада і добра бачыць усё плюсы і мінусы ў яго дзейнасці.

Урад працаваў малаініцыятыўна

Кіраўнік дзяржавы заявіў, што асабліва хацеў бы адзначыць галоўныя недахопы ў рабоце ўрада, ад якіх трэба тэрмінова пазбаўляцца. Перш за ўсё, гэта суб'ектыўны недахоп — пасіўнасць і адсутнасць ініцыятывы, нягнупенне працаваць на папярэджанне негатывіўна з'яў і часам боляць прыняцця рашэнняў», — сказаў ён. «Вы, як заўсёды, чакаете ўказанняў і даручэнняў ад Прэзідэнта, замест таго, каб самі своечасова вырашаць узнікаючыя праблемы, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Мне даводзіцца пастаянна «падштурхоўваць» выканаўчую вяртыкаль. Толькі пасля крыхіх патрабаванняў урад і Нацыянальны банк пачынаюць дзейнічаць, ды і то заўсёды так, як трэба, і ў поўным аб'ёме». «З такім стылем работы, павінен вам прама сказаць, вы, паважаныя члены ўрада, доўга не пратрымаецеся», — папярэдзіў Прэзідэнт.

«Вы заграэлі ў незлічоныя шматгадзінныя нарадах, дзе вырашэнне пытання проста «па-

танае», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Факты непарадуманасці рашэнняў, валакіты, зрывы тэрмінаў рэалізацыі намеранага і невыкананне многіх даручэнняў Прэзідэнта негатывіўна характарызуюць стыль і метады работы Савета Міністраў», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Ён прывёў у прыклад некалькі характэрных лічбаў. Так, у 2012 годзе ўсяго на выкананні ва ўрадзе і Нацыянальным банку знаходзілася 1715 даручэнняў кіраўніцка дзяржавы. На сёння выканана 1334 даручэнні (78%), не выканана 127 даручэнняў. Па 265 даручэннях тэрміны пераносіліся ў сувязі з іх невыкананнем, у тым ліку па 83 даручэннях — больш за два разы. «Галоўная прычына зрыву тэрмінаў — пасіўнасць і невысокі ўзровень дысцыпліны», — лічыць Прэзідэнт. — Так справа не пойдзе! Выканальніцкая дысцыпліна — закон для ўсіх. І трэба мець на ўвазе, што гэта не проста даручэнні, яны выпактаваныя ўсімі намі разам і фармалізаваны рашэннем Прэзідэнта», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Адначасова Прэзідэнт запатрабаваў забяспечыць у 2013 годзе рост экспарту да \$60 млрд, што на \$8 млрд (ці больш чым на 15%) вышэй паказчыкаў 2012-га года. «Нарошчванне экспарту — галоўны фактар аднаўлення высокіх тэмпаў эканамічнага росту, а таксама заклад макраэканамічнай стабільнасці ва ўмовах ліквідацыі выплаты па знешніх даўгах», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. На яго думку, свой уклад у павелічэнне аб'ёму экспарту абавязана ўнесці ўся вяртыкаль выканаўчай улады — ад членаў урада да кіраўнікоў мясцовых органаў.

«Я ўжо стаіму ў гаварыць аб неабходнасці пашырэння рынку збыту беларускіх прадукцый», — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да ўдзельнікаў пасяджэння. — Вашы дзеянні ў гэтым напрамку падобныя на імітацыю бурнай працы». У якасці прыкладу Аляксандр Лукашэнка прывёў гандаль з краінамі Паўднёвай Амерыкі. «Быццам пра ўсё дамовіліся з Кубай, Венесуэлай, Эквадорам, Балівіяй і іншымі дзяржавамі. А ў сухім астатку — адны пераносы тэрмінаў выканання маіх даручэнняў. Едзьце туды па прататпаных шляхах і арганізуйце справу. Дарэчы, справаздаваць аб пастаўках на 15 новых рынках, але што толку — 0,1% агульнага экспарту. Вось ужо знайшлі 15 рынкаў! Аднак спынілі пастаўкі ў 11 краін», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

«Пакуль агульная ацэнка — незадавальняючая!» — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Падыходы да прыватызаванні застаюцца нязменнымі

Аляксандр Лукашэнка ў чарговы раз падкрэсліў нязменнасць сваіх падыходаў да прыватызаванні ў краіне. «Зацыхліліся на прыватызаванні і разумеюць прамыя замежныя інвестыцыі выключна як продаж дзяржаўнай уласнасці, — сказаў Прэзідэнт. — Вось зноў у інтэрнэце абмяркоўваюць нейкія новыя прыватызаванні спісы. Мае падыходы да прыватызаванні застаюцца нязменнымі. Мы можам прадаць любы аб'ект, але кампанейшчыны з продажам не будзе! Прынцып вядомы: хочаш купіць — плаці поўную цану і яшчэ вазьмі абавязальствы ўкладзі грошы ў вытворчасць, захавай працоўныя месцы, забяспечы людзям дастойную заробатную плату і рост наступленню падаткаў ў бюджэт».

«Чыноўніцкай або апаратнай прыватызаванні ў нас не будзе. Як не будзе і келейных продажаў асобным буйным бізнэсменам, — заявіў Прэзідэнт. — І на гэтым у размовах аб прыватызаванні ставім кропку».

Неабходны эфектыўныя меры для нарошчвання выпуску інавацыйнай прадукцыі

Прэзідэнт патрабуе ад урада прыняць комплексныя і эфектыўныя меры для развіцця прамысловасці і нарошчвання выпуску інавацыйнай прадукцыі. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што прамысловасць у Беларусі шмат у чым вызначае развіццё ўсёй эканомікі. «Мне турбуе тое, што наша асноўная галіна да гэтага часу не можа пераадолець тэндэнцыю штомесячнага скарачэння вытворчасці, якая склалася ў другой палове мінулага года, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Чаму скарачаем вытворчасць такіх экспертных тавараў, як збожжаўборачныя камбайны, машыны для дарожных і будаўнічых работ, сталёвыя дрот, падшыпнікі, металакорд, тралейбусы?» — задаў пытанне Аляксандр Лукашэнка. «Не ў «сцэнаў» трэба ўкладваць капітал, а ў абсталяванне!», — дадаў Прэзідэнт.

У будаўніцкай галіне трэба навесці парадак

«Галіна ніяк не пазбавіцца ад застарэлых праблем. Тут на рэгулярнай аснове фіксуецца факты незэфектыўнага выкарыстання буд-

жэтных сродкаў, завышэння аб'ёмаў і кошту выкананых праектных і будаўнічых-мантажных работ, прыскі, махінацыі з расцэнкамі», — адзначыў Прэзідэнт. «Усё ў грамадстве, і я з ім згодзен, кажуць, што будаўніцкая галіна, як і ў нашых суседзях, гэта найбольш каруптаваная і, нават народ проста кажа, мафіёзная галіна», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Паводле слоў Прэзідэнта, беларускія будаўнікі хранічна не выконваюць заданні на нарошчванні экспарту будаўнічых паслуг. Пры гэтым іх імпорт у паўтара раза перавышае экспарт. «У выніку маем адмоўнае сальда ў \$193 млн, што ў два разы горш узроўню 2011 года», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Па-ранейшаму ёсць факты няякаснага будаўніцтва жылля, у тым ліку тылавых спажывецкіх якасцў, для грамадзян, якія маюць патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, адначасна і падрачыкам выдзелена 3 тыс. прадпisanняў на іх ўхіленне. Аштрафавана больш за тысячу службовых асоб. «Аднак заганная практыка бракараваў застаецца невынішчальнай», — канстатаваў Прэзідэнт.

«У людзей шмат скарагу на павелічэнне кошту жылля. Гэта ў значнай ступені выклікана перавышэннем нарматыўных тэрмінаў будаўніцтва», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка і прывёў шэраг канкрэтных прыкладаў. Так, у Віцебску ўсё 15 уведзеных у эксплуатацыю ў 2012 годзе шматкватэрных жылых дамоў, больш за 80% агульнай плошчы якіх было прызначана для маючых патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, пабудаваныя з перавышэннем нарматыўных тэрмінаў будаўніцтва ад 3 да 17 месяцаў. Пры гэтым павелічэнне кошту аднаго квадратнага метра склала ад 27% да 105% ад яго першалачатковага кошту. «І такія прыклады можна працягваць», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт падкрэсліў, што гэта не толькі сур'ёзная недапрацоўка міністра Анатоля Нічкасава, але і віцэ-прэм'ера Анатоля Калініна, які прыруде гэтую галіну. «Вы абсалі навесці парадок у праектных арганізацыях, вырашчы набалець праблемы: скараціць працягласць усіх этапаў будаўніцкага цыкла, забяспечыць узмацненне адказнасці за выкананне дагаворных абавязальстваў, зра-

біць больш жорсткімі патрабаванні да прывікі аб'ектаў і павелічэнне гарантыйных тэрмінаў іх эксплуатацыі. Але вынікаў да гэтага часу няма», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Абяцанні шмат, а рэальных спраў не відаць. Нашы будаўнікі павінны працаваць больш прадукцыйна і якасна. Тады і заробатная плата будзе адпаведнай», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Таксама Прэзідэнт Беларусі канстатаваў адсутнасць сур'ёзных зрухаў у лепшы бок у сферах жыллёва-камунальнай гаспадаркі, транспарту і сувязі. «Менавіта гэтыя пытанні ў найбольшай ступені турбуюць нашых людзей і выклікаюць найбольшую колькасць наразаканій. Тут няма сур'ёзных зрухаў у лепшы бок», — сказаў Прэзідэнт.

Стаўкі па крэдытах у нацыянальнай і замежнай валютых трэба збліжаць

Кіраўнік дзяржавы лічыць адной з ключавых задач для банкаўскай сістэмы краіны збліжэнне працэнтных ставак па крэдытах у нацыянальнай і замежнай валютах. «Для нармальнай гаспадарчай дзейнасці арганізацый і забяспячэння пашырэння ўзаўнення банкаўскага сістэма павінна вырашчы ключавую задачу збліжэння працэнтных ставак па крэдытах у нацыянальнай і замежнай валютах. На сёння стаўкі па крэдытах у беларускіх рублях з'яўляюцца непад'ёмнымі для прадпрыемстваў. У той жа час усё бачыць, што банкі ў гэтай сітуацыі далёка не бядуюць. Прышла пара павярнуць банкаўскую сістэму тварам да эканомікі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Прэзідэнт падкрэсліў, што Нацыянальнаму банку трэба сур'ёзна заняцца пытаннем даступнасці крэдытных рэсурсаў у беларускіх рублях для рэальнага сектара эканомікі. «Але кантралюваць гэта трэба самым жорсткім чынам — толькі пад канкрэтным мэты і высокаэфектыўныя праекты. І калі сёння ўзяў — заўтра вярні», — запатрабаваў Аляксандр Лукашэнка. Па яго меркаванні, банкаўская сістэма краіны павінна сфармаваць адпаведную прапанову «доўгіх грошай» для праектаў мадэрнізацыі. Дарчы, і грошы банкам трэба шукаць за межамі краіны і прыцягваць у краіну. А іх знайсці можна, — перакананы Прэзідэнт. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што акрамя фінансаў унутры краіны, трэба шукаць і іншыя крыніцы: «Не варта адмаўляцца ад знешніх крэ-

дытных рэсурсаў, але толькі на выгадных для краіны ўмовах. У рамках заключаных з Кітаем крэдытных пагадненняў можна прыцягнуць да \$12 млрд. Час перастаць пераліваць з пустога ў парожняе, неабходна пачаць у поўнай меры выкарыстоўваць патэнцыял крэдытна-інвестыцыйнага супрацоўніцтва».

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што ў апошнія гады ўтварыўся істотны разрыў паміж аплатай працы ў бюджэтнай сферы і народнай гаспадарцы ў цэлым. «Сёння гэтыя судносіны 80%. Трэба 90%, — лічыць Прэзідэнт. — Мы не павінны праводзіць мадэрнізацыю за кошт стрымлівання росту заробатнай платы настаўнікаў і медыцынскіх работнікаў. Тут нагрузка павінна быць размеркавана больш справядліва. Але і ў бюджэтнай сферы трэба сур'ёзна ўпарадкаваць структуру. Перш за ўсё, адмяніць усялякі надбудовы, далёкія ад людзей і іх запатрабаванняў».

Аляксандр Лукашэнка таксама закрануў праблему падрыхтоўкі кадрыў: па асобных ключавых напрамках гэтая падрыхтоўка не паспявае за пераснашчэннем выдучых прадпрыемстваў. «Выключыць няпрофільную падрыхтоўку кадрыў, павысіць эфектыўнасць выкарыстання матэрыяльна-тэхнічных і фінансавых рэсурсаў, забяспечыць баланс інтарсаў рэгіёну, галін і арганізацый», — запатрабаваў Прэзідэнт.

Звяршаючы сваё выступленне на пасяджэнні, Прэзідэнт нагадаў, што гэты год абвешчаны Годам беражлівасці: «Таму найважнейшая задача ўрада і мясцовых органаў улады — забяспячэнне максімальна эфектыўнага і рацыянальнага выкарыстання прыродных, паліўна-энергетычных, матэрыяльных і працоўных рэсурсаў. У нас ёсць значныя рэзервы ва ўсіх сферах, варта больш актыўна шукаць шляхі скарачэння выдаткаў вытворчасці, зніжэння энэрга-і матэрыяляёмасці прадукцыі, беражліва расходваць бюджэтныя сродкі».

«Усё — ад дырэктара да рабочага — павінны дакладна разумець, што эканомія рэсурсаў і накіраванасць усіх сіл на мадэрнізацыю эканомікі — гэта не нейкая разавая акцыя, а пытанне эканамічнай бяспекі краіны. Усё грамадства павінна быць мабілізавана на рашэнне гэтых важнейшых агульнадзяржаўных задач», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. «І прашу ўсіх мець на ўвазе: калі праваліце гэты год — вам прывідаецца сысці ў адстаўку», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Паводле матэрыялаў БЕЛТА.

Дом урада

Кіраўнік урада Міхаіл Мясніковіч адраза прызнаў, што пасля патрабавання і грунтоўнага выступлення Прэзідэнта на пасяджэнні Савета Міністраў яму чытка працягваць размову. Таму, напэўна, у яго дакладзе ўся станючая ацэнка работ урада за мінулы год укладася ў некалькі слоў: «Не было дапушчана сістэмных недахопаў, якія ўплываюць на дзяржаўную стабільнасць». Пасля чаго прэм'ер-міністр адраза дадаў: «Але недахопаў няма, і гэта — сур'ёзны мінус у рабоце ўрада, хаця кіраўніком дзяржавы былі створаны нарматыўны і прававыя ўмовы для працы ўрада, і мы не мелі адмоў у сваіх прапановах». Такім чынам, кіраўнік дзяржавы сваім жорсткім і крытычным выступленнем задаў тон усяму вышаджэнню ўрада, дзе любяць апраўданы выглядзі недапушчальнымі, а прапановы і скаргі падваргаліся грунтоўнаму разбору.

На старым багажы новага росту не будзе

Міхаіл Мясніковіч асноўную увагу надаў гэтай годзе. «Усё прагнознаны паказчыкі і заданні на 2013 год мы разгарнулі да выканання, мною асабіста прымаля абарона ўсіх планаў абласцей, выканкамаў, міністэрстваў. Асабліва ўвага надавалася таму, каб дайсці да кіраўнікоў раёнаў і прадпрыемстваў, каб у кожнага выканавыць сфарміраваць разуменне таго, што на старым багажы новага

эканамічнага росту не будзе. Для гэтага трэба нарошчываць экспарт пры актыўным станоўчым сальда і весці паўсюдна эфектыўную маштабную мадэрнізацыю. Вырашэнне гэтых дзювох прыярытэтных задач патрабуе адмоў ад палітыкі абмежавання ўнутранага попыту і высокіх працэнтных ставак, якая была апраўдана ў папярэднія два гады з мэтай балансіроўкі эканомікі», — сказаў ён.

Таму, папярэдзіў прэм'ер-міністр, нельга выходзіць за межы паказчыкаў макраэканамічнай стабільнасці, у сувязі з чым чакаетца дастаткова напружаная праца з Антыкрызісным фондам ЕўрАзЭС.

Пры зацвярджэнні планаў мадэрнізацыі ўрад улічыў і паабіцаў ліквідаваць такі недахоп, як недастатковае ўкладанне сродкаў у вытворчую сферу.

711 самых буйных прадпрыемстваў прамысловасці, будаўніцтва, транспарту і сувязі, якія сумарна фарміруюць каля паловы вырўчкі краіны, узяты на персанальны кантроль урада. У сельскай гаспадарцы будучы мадэрнізаваны 1247 арганізацый, на 1074 вызначаны паказчыкі росту вырўчкі дадатковага кошту. Усяго на мадэрнізацыю і інавацыйнае развіццё прадпрыемстваў у 2013 годзе неабходна накіраваць 134 трлн. рублёў. Агульныя інвестыцыі ў асноўны капітал за год складуць больш за 200 трлн. рублёў (150 трлн. рублёў — у 2012 годзе).

Чаканы вынік

У выніку ажыццяўлення гэтых планаў чакаетца, што рост вырўчкі ад рэалізацыі прадукцыі на аднаго супрацоўніка да 2015 года на тых 711 буйных прадпрыемствах вырасце ў 1,7 раза і складзе \$93

тыс., у сельскіх арганізацыях — у 2 разы, па краіне ў цэлым — у 1,4 раза, што дазволіць дасягнуць сярэднееўрапейскага узроўню вырўчкі на аднаго супрацоўніка ў \$60 тыс.

Падстаў не весці маштабную мадэрнізацыю няма, падкрэсліў прэм'ер. Аднак тэмпы мадэрнізацыі ў першыя 2 месяцы гэтага года недастатковыя. Сур'ёзна адстаюць Віцебская (60%), Магілёўская (70%), Гродзенская (83%) вобласці і горад Мінск (80%). Зусім нязначны рост крэдытавання эканомікі — 5,5 трлн. рублёў, або 14% ад прыросту па годзе.

Галоўныя праекты года

«Нам неабходны большыя эканамічны рывык, — сказаў Міхаіл Мясніковіч. — Нарматыўная база для гэтага створана». На гэты год для стымування інавацыйных і інвестыцыйных праектаў у бюджэце прадугледжана 9 трлн. рублёў, яшчэ 2,6 трлн. — у інвестыцыйных фондах. Асабліва ўвага будзе нададзена буйным нацыянальным праектам — Беларуска-кітайскаму індустрыяльнаму парку (сёлетня будзе ажыццяўляцца будаўніцтва інжынернай інфраструктуры, стартуе некалькі буйных праектаў па электроніцы, хіміі і нанатэхналогія, але Саўмін прызнае, што гэты праектаў мала) і Лельчыцкаму прамысловому парку (разгільдаюцца праекты па размяшчэнні там некалькіх прадпрыемстваў, заснаваных на здабычы і перапрацоўцы мясцовай сыравіны і будаўніцтве 126-кіламетровай чыгушкі).

Сёлетня будучы працягнуты распачаты раней праекты па выпуску легкавых аўтамабіляў, звышжыжкі самазавалы БелАЗ, звышбуйнагабарытных шын, бу-

даўніцтва завода высокатрывалага чыгуннага ліцца, камбіната па комплекснай перапрацоўцы калійна-натрыевай хларыднай сыравіны, завода па вытворчасці электраэліктрыку.

У 2013 годзе плануецца чымкаць усё планы па падрыхтоўцы да вымянянню свету па хакеі.

Зацікавіць людзей

Галоўная задача ўрада, лічыць прэм'ер-міністр — знайсці дадатковыя фінансавыя рэсурсы. На гэтыя мэты, паводле падлікаў Савета Міністраў, не хлапае 60 трлн. рублёў. Эмісійнае крэдытаванне недапушчальнае, знешніх інвестараў не дастаткова, хаця з замежнымі карпарацыямі мы працуем дрэнна, прызнаў кіраўнік урада. Выхад — разлічваць на ўласныя сілы і магчымасці краіны. «Сутнасць маіх прапановаў па дадатковых інвестыцыях заключана ў наступным», — паведаміў Міхаіл Мясніковіч. — У гісторыі няма ніводнага выпадку, калі рост эканомікі першы месяц без росту ўнутраных зберажэнняў, якія былі накіраваны ў інвестыцыі, а не на спажыванне насельніцтва. Ды і замежны інвестар будзе больш актыўны, калі ўбачыць, што на капітальныя ўкладанні накіроўваюцца ўнутраныя рэсурсы».

У 2012 годзе рэальныя заробкі выраслі ў 1,2 раза, звярнуў увагу прэм'ер-міністр, беларус жыве сёння не горш за расіяніна і казаха па парытцэ пакупніцкай здольнасці. Разам з тым, у нас, у адрозненне ад іншых краін, значная частка выгуд, якія спажываюць людзі, па-ранейшаму аплываецца дзяржавай і прадпрыемствамі праз бюджэтныя трансферты і перакрывавае субсідзі-

раванне. У 2012 годзе даходы насельніцтва прыраслі на \$8,8 млрд, сёлетня яны прырастаць яшчэ на \$5,9 млрд, аднак большая частка гэтых грошай была праедзена, яна не вярнулася ў эканоміку краіны. Міхаіл Мясніковіч прапановаў прыцягнуць гэтыя грошы грамадзян у эканоміку краіны праз пашырэнне дзяржаўнай аблігацыйнай пазыкі, развіццё народнага інвеставання ў акцыі базавых аічныхных прадпрыемстваў, пашырэнне індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва і павышэнне тaryфаў на паслугі ЖКГ (з адначасовавым адрасным субсідзіраваннем тых катэгорыяў грамадзян, якія аб'ектыўна не ў стане аплачваць больш высокі тaryфы). «Асноўная частка прыросту даходаў насельніцтва павінна ісці не на праяданне, пакупку валюты і імпорт, а звязвацца з нацыянальнымі актывамі: пазыкамі, аблігацыямі, акцыямі, зямлёй і паслугамі», — лічыць прэм'ер.

Прэзідэнт не пагадзіўся з некаторымі выказваннямі кіраўніка ўрада. Асабліва ён падверг сумненню агучную суму грошай, якая патрэбна на мадэрнізацыю, і даручыў Камітэту дзяржаўнага кантролю пераправерыць тыя планы, якія склалі кіраўнікі асобных прадпрыемстваў. Аляксандр Лукашэнка таксама патрабаваў абгрунтаваць кожную лічбу ў тaryфах за паслугі ЖКГ і энэргетыкі. Ён папярэдзіў, што калі ўрад не забяспечыць эканамічны рывок у краіне сёлетня, то адстаўка ўрада будзе неабмежаванай. Зрэшты, гэтак папярэдзіў не кіраўніцка дзяржавы даччынае ўсіх кіраўнікоў прадпрыемстваў, арганізацый і вяртыкалі выканаўчай улады.

Воляга МЯДЗВЕДЗЕВА

НАВІНЫ

ПАДЗЕЛ

ФАКТЫ

У ЖЫР'ОЎКАХ З'ЯВІЦЦА АСОБНАЯ ГРАФА — «БЯГУЧЫ РАМОНТ»

Аплата затрат на бягучы ремонт жыллага дома будзе ажыццяўляцца жыхарамі па асобнай графе ў рахунках-паведамленнях на аплату камунальных паслуг.

Згодна з новым Жыллёвым кодэксам, які ўваходзіць у сілу сёлета з 2 сакавіка, плата за гэтую камунальную паслугу ўносіцца ўласнікам, наймальнікам для пакрыцця фактычных затрат па бягучым рамонтзе.

— Яна будзе залежаць ад відаў і аб'ёму выкананых работ за мінулы месяц (разліковы перыяд) у кожным шматкватэрным доме, — паведаміў начальнік тэхнічнага аддзела дзяржаўнага аб'яднання «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка» Сяргей Драпей. — Выніковую суму мяркуецца размяркоўваць паміж жыхарамі прапарцыянальна метражу кватэр.

Аляксандр ФІЛІПОВІЧ, «Мінск-Навіны».

ПАЦЯРПЕЛЫЯ АД ВЫБУХУ АТРЫМАЛІ МАТЭРЫЯЛЬНУЮ ДАПАМОГУ

Грошы выдзелілі толькі некаторым жыхарам дома па сталічнай вуліцы Пляханава, якія пасля выбуху, што адбыўся ў адной з кватэр 23 лютага, былі часова пераселены са свайго жылля. Сума вяргодных каменсацый для сем'яў, што пацярпелі ў выніку гэтага здарэння, пакуль не называецца.

Жк паведаміў карэспандэнту «Звязды» першы намеснік кіраўніка адміністрацыі Ленінскага раёна Аляксандр Дарахоўці, сярод пацярпелых ад выбуху ў доме на вуліцы Пляханава быў 31 пенсіянер і 2 дзіцяці-інваліды. Кожнаму з іх з Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва была аказана матэрыяльная дапамога ў памеры 900 тысяч рублёў. Пасля здарэння некаторыя жыхары дома жывуць у сваёй, іншых пасялілі ў гасцінцы на вуліцы Якубоўскага, а таксама ў Дом ветэранаў па праспекце Ракасоўскага, 50. Пасля здарэння былі пераселены жыхары з усіх кватэр пад'езда № 10, дзе знаходзілася двухкакаева кватэра, у якой адбыўся выбух, а таксама з чатырох кватэр суседняга пад'езда.

Гарадскія ўлады аб'яцалі вярнуць людзей у пакінутае жылль праз паўтара-два месяцы. Па інфармацыі з адміністрацыі Ленінскага раёна, зараз ужо вызначана арганізацыя, якая прыступіла да выканання аднаўленчых работ: адноўлены казырок пад'езда № 10, а таксама ўмацаваны перакрыцці кватэр 6-8 паверхі.

Ганна ГАРУСЯВІЧ.

Акцэнтны тыдня з Вадзімам Гігіным

У нас. Не так часта беларускае палітычнае жыццё ўзабгачаецца новымі

КАШУЛІ, ПЕСНІ, УЗОРЫ — АД БАБУЛЬ

На Маларытчыне культурну спадчыну продкаў актыўна пераймае маладое пакаленне

Народны майстар з вёскі Дарапеевічы Сцепаніда Аляксееўна Сцепанюк для раённага Цэнтру народнай творчасці — кіраўнік гуртка па ткацтве і адначасова крынціца натхнення, жывая энцыклапедыя народнага жыцця. Тут стаіць самы сапраўдны ткацкі станок, на якім пад кіраўніцтвам 77-гадовай майстрыхі навучаюцца сучасныя школьнікі. Ёсць і адзін дарослы аматар спасціжэння ткацтва.

Лёна САЎЧУК за вышиванкай.

Маларыцкі строй з яго непаўторнымі ўзорамі і адмысловым галаўным уборам — платам — даўно набыў вядомасць у нашай краіне. Пра адзёныя напісаны манасграфіі, без узораў гэтых спадніц, фартушкоў, кашул не абходзіцца ніводная выстава. Але сапраўдных касцюмаў з бабуліных кудэркаў застаецца ўсё меней — іх разабралі музеі, установы культуры. Таму ў Цэнтры творчасці паставілі задачу — паўтарыць строй з характэрным узорам на сучаснай тканіне і тым самым не даць памёрці векавой традыцыі. Тым больш што ёсць Сцепаніда Аляксееўна, якая ведае тэхналогію ткацтва, вышыўкі, памятае ўзоры і прыёмы сваіх бабур і маці.

Сцепаніда Сцепанюк прыродна надзяліла ўсебаковымі талентамі і творчай жылляй. Супрацоўнікі дома творчасці раскажваюць: калі майстрыха пачынае ткаць, абавязкова заводзіць песню. І тады ўсе астатнія гурткі работу спыняюць — слухаюць. Колькі яна ведае народных песень, сама, пэўна, не скажа. Не так даўно пра гэту цікавую жанчыну беларускія дакументалісты знялі стужку. А потым да яе завіталі і сталічныя музыкі. Адну з песень «Святы месячэнык» спявае Віталь Пракаповіч запісаў у сучаснай аранжыроўцы. І палеская народная песня загучала як сапраўдны хіт (дзякуючы аранжыроўшчыку — у ёй не страціліся лірызм, меладычнасць, асабліва пранікнёнасць). Песня ёсць у інтэрнэце.

«І вось іду па горадзе, — раскавае Валяніна Струнец, дырэктар Цэнтру творчасці, — і чую, што ў маладой дзяўчыне гэта песня гучыць у тэлефоне, і яна ішчэ крыху падпявае. Аж душа зарадавалася... Вось якое новае жыццё атрымалі песні Сцепаніды Аляксееўны. І водгук знайшлі ў моладзі».

А ў згаданым цэнтры рамёстваў і творчасці, які нядаўна перажыў рэканструкцыю і рамонт, выткілі ўжо шмат ручнікоў, андаракаў, платаў. Некалькі вучняў спасціглі ткацкую справу. Значыць, у Сцепаніды Аляксееўны ёсць змена. Але і сама яна

і ў вёсках. Бо кожная вёска тут мае свае асаблівасці, па ўзоры на кашулях раней нават пазнавалі, з якога сля той ці іншы чалавек. Расказаваюць, што адна бабулька прасіла пахаваць яе ў даўнім строі, што застануць ад матулі: «Інакш як на тым свеце пазнаюць, чыя я і адкуль?».

У Хаціславе, вядома, ёсць асабліва вышыўкі, пакрою. У сваё адметнае апрануццо на выступленні юныя ўдзельнікі ансамбля «Крынцічка», які дзейнічае пры вясковым Доме культуры. Яго дырэктар Галіна Хомік канцэртныя строі збірае па навакольных вёсках. Яшчэ яна запісала мясцовыя легенды, паданні. Удзельнікі гуртка не толькі песні, танцы народныя развучваюць, але і знаёміяцца з гісторыяй свайго краю.

Самыя маленькія салісты «Крынцічка», пяцікласнікі Алена Кулічкі і Раман Макарук, раскажылі легенду аб узнікненні назвы сваёй вёскі Хаціслаў: першы пасленцы купілі зямлю, якая належала олтушкаму пану, і пабудавалі свае сядзібы менавіта на гэтым месцы, бо хацелі свабоды, хацелі славы. Так і ўтварыўся Хаціслаў амаль 300 гадоў таму.

Матэрыял, з якога шыюць андарак, у тутэйшых краях тэкаць па асаблівых тэхналогіях. Ён нагадвае габеленавае плетценне, на правым боку матэрыі не відаць нітка асновы. Па-мясцоваму гэта называецца «кажушчок тканая». Такім жа чынам робіцца ўзор-арнамент на мужчынскіх кашулях.

Валяніна Струнец не без гонару паказвае залы свайго абноўленага Цэнтру, дзе на ўваходзе сустракаюць прыгажуні. На сучасныя манекены надзелі народныя строі, і так прыгожа і стыльна яны глядзяцца, што ваучэй не адвядзеш. Як не без гумару заўважыў старшыня раённага Савета Пётр Губей, каб зняцкаў трапіў сюды які мужычок нападлітку, то кінуся б у размовы з «дзяўчатамі», а то і паспрабаваў бы пазнаёміцца. Ад чырвона-белага колеру іх строю з характэрнымі рукамі вее святончай узніскасцю. Ведалі продкі, як выбраць адзенне! На манекенах прадстаўлены ўзоры святончых строюў. І ўсе яны сапраўдныя, з бабуліных кудэркаў, сабраныя за два апошнія дзесяцігоддзі ў вёсках Маларыцкага раёна. Ну а супрацоўнікі Цэнтру не шкадуць сіл, каб гэта не забылася, не адышло ў нябыт, каб моладзь ведала і ганарылася, і не забывала навыві сваіх продкаў.

Добра, што знаходзяцца энтузіясты справы не толькі ў райцэнтры, але

Сцепаніда СЦЕПАНЫК.

Летас хаціслаўскія юныя артысты прымалі ўдзел у рэспубліканскім фестывалі «Берагіна». Спявалі, танцавалі, у праграму выступлення ўключылі фрагменты з легендаў і паданняў сваёй мясцовасці. А больш за ўсё ім спадабалася этнадыскатка, дзе ўсе танцавалі ў народных строях. Такага ў звычайным клубе ўявіць сабе нельга, заўважаюць самадзейныя артысты.

Яшчэ ў Хаціславе дзейнічае гурток вышывання пад кіраўніцтвам Галіны Бенясюк. Аснову для работ дзяцяць складаюць узоры тутэйшага краю: ручацкі, кветкавыя і фігурныя арнаменты, птушкі — усё, як на бабуліных ручніках. Цікава, што займаюцца вышыўкай нават хлопчыкі. Паводле слоў Галіны Міхайлаўны, Лёна Саўчук робіць поспехі ў гэтай справе. Відавочна, што ёсць здольнасці ў Ганны Лемачкі і Наталлі Сакалюк. На сцяне змешчаны дзіцячыя творы, у якіх угадваюцца элементы і народнага касцюма, і тутэйшых ручнікоў. Сюды зазіраюць і малодшыя школьнікі. Значыць, будзе каму працягваць справу аднавяскоўцаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Маларыцкі раён.

«У нас карупцыя міжнароднага размаху не прыжываецца»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аб прафілактыцы

— У 1969 годзе я пачынаў працаваць у часткова інспектарам Саветаў РУУС Мінска. Праз год мяне забралі ў крмінальны вышук, я стаў інспектарам спецчасці па Савецкім раёне. Маёй задачай быў, у прыватнасці, улік, кантроль, аказанне дапамогі раней судзімым. Адміністрацыя нагляд за рындымістамі, дарэчы, прадугледжаны законам. Але ж ён яшчэ больш пільны ў дачыненні да асоб, пра якіх з месцаў не надта аддаленых прыходзіла інфармацыя, што на шлях выпраўлення чалавек не стаў. Я павінен быў цікавіцца і высвятляць, што можа ці ўжо задумвае такі чалавек... Было так, што я дзведваўся пра планы спадара Сідарава, прыязджаў да яго і казаў адкрыты тэкстам: твая задумка дрэнная... У мяне іншая прапанова — заробіць тыя ж грошы на таварнай станцыі... Ішоў дамаўляцца аб працы разам з ім.

Высокі працэнт рэцыдывіўнай злачыннасці — асаблівасць нашай краіны. Сёння з дзесяці вызваленых 3-4 кратаў у лепшым выпадку двое не вернуцца туды зноў. Рэсацыялізацыя, вяртанне да нармальнага жыцця былых злачынцаў — цяжкае пытанне, але ім абавязкова трэба займацца. За 7-10 гадоў зняволення сацыяльны сувязі разбураюць, у чалавек няма ні жыцця, ні працы, ні падтрымкі, ні дастатковай колькасці грошай на вырашэнне цяжкіх праблем. Вядома, ёсць тыя, каго мы не пераробім і хто нізаўста не будзе працаваць. Ён учыніць новае злачынства толькі для таго, каб вярнуцца за кратаў і працягнуць звыклае жыццё па вядомых «законах». Але ёсць і такія, хто хацеў бы пачаць жыць з чыстага ліста. І грамадства абавязана дапамагчы такім людзям. Я сам некалі хадзіў да працадаўцаў, угаворваў рызыкнуць узяць такога работніка.

А між тым гэтым пытаннем усур'ез маглі б заняцца мясцовыя ўлада. Гэта ж нашы людзі, нечыя сваякі! І дзяржава,

грамадства павінны забяспечыць б'льм зняволеным магчымасці для рэсацыялізацыі. Стварыць ва ўсіх абласцях спецыяльныя цэнтры. Вядома, спачатку на гэта трэба выдаткаваць дзяржаўныя сродкі, аднак пазней, калі сапраўды гэтым займацца, то затрачаныя грошы ўдасца вярнуць, паколькі іх адпрацоўваць.

Асобная размова — праца з, так бы мовіць, цяжкімі падлеткамі. Інспектар павінен ведаць пра іх інтарсы, можа быць, нават уладкоўваць іх у нейкія секцыі, а тое і сам гуляць з такімі дзецьмі ў футбол. За мяжой падлеткаў вельмі актыўна заахоўваюць да ўдзелу ў секцыях, мерапрыемствах. І да гэтага ёсць справа не толькі бацькам, але і спецыяльным папярчцельскім радам, якія ёсць фактычна ў кожным доме.

Вялікая памылка — шукаць нешта надта новае, сучаснае, калі не разабрацца спачатку з эфектыўнасцю старых метадаў. Разам з тым, трэба хутчэй вярнуцца ў сэнс прынцыпаў ў нас нечага добра вывучанага ў іншых краінах.

Папярчцельскія рады былі б вельмі дарчыя. Але туды павінны ўваходзіць людзі неабавязковыя, дасведчаныя, якім даяраюць астатнія насельнікі. Гэта вельмі б падтрымала працу ўчастковых. У ідэале яны павінны штодня працаваць з насельніцтвам, унікаць амаль што ў любыя праблемы людзей. І чаму санжыма прыходзіць нападлітку? У што рабіць з выпівохам-судасца? І г.д. Участковы павінен ксудаміцца і аб тым, каб насельніцтва больш актыўна займалася аховай уласнай маёмасці і яшчэ шэрагам розных пытанняў... У тым ліку проста з людзьмі размаўляць. Але ж і гэта мажма гэта, калі ў нас сёння на аднаго ўчастковага прыпадае 5-7, а тое і 10 тысяч насельніцтва! Аптымальнай колькасцю для паўнацэннай работы будзе не больш за 3-4 тысячы...

З другога боку, участковы міліцыянер не можа дапускаць нейкага панібрацтва. Ён павінен так наладзіць сваю працу, каб людзі ведалі і адчувалі, што гэты чалавек прадстаўляе ўладу, што ён мае шэраг не толькі абавязкаў, але і правоў. У тым ліку не проста насіць зброю, але і прымяняць яе.

Аб росце злчыннасці

— Мы гаворым сёння аб пэўным зніжэнні злчыннасці ў Беларусі. Аднак гэтае зніжэнне адбываецца за кошт, так бы мовіць, «дробных» злачынстваў. Цяжкіх і асабліва цяжкіх не менее. Сёння асаблівасць злчыннага свету заключаецца ў фарміраванні багдычкіх структур міжрэгіянальнага, міжнароднага характару. Гэта злчынныя сувязі паміж абласцямі, суседнімі краінамі, краінамі далёкага замежжа. І не варта думаць, што нашы грамадзяне застаюцца па-за такімі фарміраваннямі. Яны таксама ўцягнуты ў іх.

З пачаткам існавання таго ж М'янга саюза першы час можа назірацца рост фактычнай злчыннасці. З другога боку, трансзлчыннасць ведае, што такое Беларусь. Што не так трэба падкупіць нашага супрацоўніка міліцыі. Што ў нас існуе агульны строгі падыход. Што, у прынцыпе, наш чалавек не надта верыць у вялікую халыву, а праўляе на сцярожанасць у дачыненні да сумніўнай выгады. Можа быць, справа проста ў характары беларусаў... У любым выпадку практыка паказвае, што нейкай злчыннай міжнароднай групой цяжка разгарнуць сваю дзейнасць на тэрыторыі Беларусі. Злчынныя ж свет развіваецца і ўзімае галаву там, дзе карупцыйная сувязь дазваляюць яму заставіцца без пакарэння. У нашай краіне карупцыя з такім размахам не прыжываецца і не прыжываецца.

Аднак страчваюць пільнасць нам нельга ні ў якім разе. Праз нашы краіны з таго ж Афганістана ідуць наркатыкі ў Еўропу. Частка асядае ўнутры краіны. На шчасце, у нас добрае ўзаемадзеянне і з суседнімі краінамі, і з Еўрапа-

лам, і з Інтэрпалам. У цэлым барацьба з нарказлчыннасцю вядзецца ў нас досыць паспяхова, і гэта цэняць у еўрапейскіх краінах.

Аб тых, хто побач

— Сучасныя тэхналогіі робяць усё, каб чалавек не «згубіўся» ў натуле і быў максімальна «празрыстым». Аднак не ўсё так проста. Не варта забывацца на такое паніцце, як сацыяльная мімікрыя — умненне падладзіцца, дабіцца таго, каб цябе ацанілі ў грамадстве, па службе... Вось вы можаце жыць побач з суседзям, вітацца з ім штодня, думаць, што ён такі інтэлігентны чалавек. Але адкуль вы можаце ведаць, пра што ён думае і чым дышае?

Дарэчы, не столькі тэхналогіі дапамагаюць выкрываць ці папярэджаць нейкія злчынныя дзеянні. Я аднойчы ў Германіі быў вымушаны перасчытаць дваіную лінію на аўтадарозе. З'ехаў на ўзбачыну і не паспеў апамятацца, як дарожная паліцыя павіталася са мной. Аказалася, ажно дзве машыны, якія праездалі міма, паведалі пра мой «учынак». Пра гэтую пільнасць адзін да аднаго мы чулі і ведаем, аднак у нас даносы ў добрым сэнсе гэтага слова пакуль не прыжываюцца. Беларусы чамусьці любяць і працягваюць жыць паводле зусім іншага прынцыпу — «Мая хаця з краю». Гэта перашкаджае нам рухацца наперад і хутчэй вярнуцца падчас прынцыпава важных рашэнняў.

Аб рэальных пагроз

— У сучасным свеце асабліва жыццё чалавека — не таіна, і гэты бок жыцця не абаронены. На Захадзе наогул амаль на кожнага ёсць дася: што ўжывае са спіртных напойў, у якой кампаніі і г.д. У нашай краіне рэальных пагроз маральнага, фізічнага, інфармацыйнага кітталу для канкрэтнага грамадзяніна значна менш, чым у якой-небудзь суседняй краіне. Іншая рч, для Беларусі актуальныя эканамічныя пагрозы для краіны ў цэлым. Гэта пакуль непазбежна.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ПРА СЛАЎНАГА СЫНА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

У Расійскіх цэнтры навукі і культуры ў Мінску адбылася прэзентацыя зборніка ўспамінаў пра жыццё і дзейнасць Пятра Міронавіча Машэрава. Гэтая кніга сёлета выйшла ў свет у Маскве.

Як напісана ў прадмове да выдання членам рады грамадскай арганізацыі «Нацыянальна-культурная аўтаномія «Беларусы Масквы» Мікалаем Чахловым, гэтая кніга памяці — не настальгія аб мінулым, а жаданне аддаць даніну вялікаму сыну беларускай зямлі.

На прэзентацыі зборніка. Сярод выступоўцаў — Марат ЖЫЛІНСКІ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Перадгісторыя выдання наступная: імпульсам да стварэння кнігі стала вечарына, прысвечаная 90-гаддзю з дня нараджэння П.М. Машэрава, што прайшла ў Маскоўскім доме нацыянальнасцяў. Тады прагучалі вельмі цікавыя успаміны, было прыведзена шмат фактаў, прыгаданы эпідоды з далёкіх часоў, якія раскрывалі багаты свет, высокую духоўнасць, шмат-

гранную дзейнасць беларускага лідара. Агучанае на вечарыне вырашалі пакаласці ў аснову будучага выдання. Да таго ж у кола аўтараў былі прыцягнуты многія з тых, хто раней працаваў пад кіраўніцтвам Пятра Міронавіча, яго родныя, знаёмыя.

Сярод аўтараў зборніка — вядомыя грамадскія і дзяржаўныя дзеячы мінулых гадоў і нашых дзён, вайсковыя камандзіры, гісторыкі, літаратары, дзеячы мастацтва, спартсмены. Кніга дапоўнена рэдкімі архіўнымі фотаздымкамі, якія распавядаюць пра юнацтва, гады змагання ў партызанскім атрадзе, плённую працу пасля Вялікай Айчыннай вайны, прыводзіцца шмат фотакопій асабистых дакументаў. Цікавым для чыгча будзе таксама спіс асоб, якія прыгаданы ў зборніку, з кароткай біяграфічнай даведкай пра кожнага.

Успаміны і артыкулы кнігі «Сын беларускага народа Пётр Машэраў» яскрава малююць вобраз чалавека, які быў адданы ідэалам свайго часу і ўкараняў іх у жыццё. Выданне дазваляе сучаснікам больш поўна пазнаць той перыяд нашай агульнай гісторыі, калі жыў і працаваў Пётр Міронавіч Машэраў.

Яўген ПЯСЭЦКІ.

Калектыў «Крынцічка».

ХТО ЛЕПШ ЗА ЎСІХ ВЕДАЕ ПРАВІЛЫ ДАРОЖНАГА РУХУ? Школьнікі саборнічалі ў Валожыне

Пасля сумнай трагедыі ў Мінску, калі пад коламі аўтамабіля загінуў 9-гадовы хлопчык, тэрыторыі вакол школ і гімназій сталі рабіць больш беспечнымі. Даступ асабістага транспарту ў школьны двор паступова закрываецца дзякуючы шлагбаумам і зачыненым брамам. Але, тым не менш, у дадатак да гэтых крокаў кожны павінен добра ведаць правілы дарожнага руху, бо беспечная зона за плотам заканчваецца. Лепшыя юныя знаўцы беспечных паводзін на дарозе з Мінскай вобласці сабраліся ў Валожыне, каб прадэманстраваць свае веды на адпаведнай алімпіядзе.

Дваццаць тры каманды з усіх раёнаў сталічнай вобласці імкнуліся паказаць свае веды на адным з самых важных урокаў жыцця. Па словах Наталлі Чарнышовай, дырэктара валожынскай гімназіі №1, гонар іх навучальнага ўстанова, дзе і праводзіўся конкурс, абаранялі тры вучні. Самы вопытны з іх — гэта Кірыл Кавязя. Ён ужо тры разы удзельнічаў і падтрымлівае вельмі добра. І гэта не дзіўна, бо прадстаўнікі раённага ДАІ штоднёва наведваюць вучняў. Шырока практыкуюцца гасцявыя ўрокі. Людзі ў пагонах прыходзяць не толькі з лекцыяў па беспечных паводзін на дарозе, але і арганізуюць практычныя заняткі.

— Зніжэнне аварыянасці на дарогах краіны ў цэлым мы звязваем з наступным: зараз дае свае вынікі тое, што было закладзена шмат гадоў таму. Алімпіяда дапамагае юным інспектарам дарожнага руху замацаваць веды. Праз некалькі гадоў яны атрымаюць пашпарты і пойдучь здаваць экзамен

на вадзіцельскія пасведчанне. Практыка паказвае, што такіх вадзіцеляў будучы дэцыплінаваныя, законнапаслуханныя. Бо ўсё гэта закладвалася менавіта з дзяцінства, — мяркуе начальнік упраўлення ДАІ УУС Мінскаблвыканкама Мікалай КАРАТКЕВІЧ.

Між іншым, Валожын прымае алімпіяду ўжо ў другі раз.

— Сёлетняе выпрабаванне складалася з трох этапаў. Кожная каманда падтрымлівала відэаролік па беспечнай дарозе ў школу. І праглядвала і ацэньвала спецыяльныя журы, якое складалася з інспектараў дарожнага руху і спецыялістаў упраўлення адукацыі. Школьнікі дзяліліся на тры вялікія групы ў адпаведнасці з тым класам, у якім яны навучаюцца. Пасля гэтага рашалі на камп'ютары задачы, дзе былі апісаны дзесяць самых розных сітуацыяў, якія могуць узнікнуць на дарозе, — распавядае начальнік аддзялення ДАІ Валожынскага раёна Міхаіл ЛІШТВАН. — Вучні саборнічаюць як у камандным, так і ў асабістым заліку. Адказваць яны павінны хутка — на ўсё ў іх толькі дзесяць хвілін. Дарэчы, гэты этап упершыню праводзіцца ў электроннай форме. Раней жа ён нагадваў класічны ўніверсітэцкі экзамен з папярочнымі білетамі. Але цяпер і тут прымяняюцца новыя метады.

Найлепшыя веды па правілах дарожнага руху паказала каманда Жодзінскага раёна. Другое месца засталася за салігорскімі школьнікамі, а трэці вынік прадэманстравалі вучні з Нясвіжскага раёна. Хочацца спадзявацца, што гэтыя веды ўсім удзельнікам саборніцтваў спатрэбяцца і ў жыцці. Таму што беспечна на праезнай частцы залежыць толькі ад кожнага з нас...
Валяр'ян ШКЛЕННІК.

ПАТРАПІЦЬ «У КІНО» ПРОСТА. А ЦІ ЛЁГКА ЗДЫМАЦЦА?

У дзяцінстве я марыла стаць актрысай, але мара не спраўдзілася. Тады я моцна пра гэта шкадавала. Бо яшчэ не ведала, што, каб здымацца ў кіно, неабавязкова мець акцёрскую адукацыю. Дастаткова аднаго званка па аб'яве, і я — актрыса масавых сцэн.

...Абвестку пра набор акцёраў масоўкі ў фільм пра Валяніну Талкунову я ўбачыла ў інтэрнэце, але спачатку прапусціла. Потым вярнулася і падумала: чаму б і не? Вось так неспадзявана я трапіла ў кіно. Ды не да каго-небудзь, а да знакамітага рэжысёра Аляксандра Яфрэмава.

«Вы будзеце... проста жанчынай»

Прымерку касцюмаў назначылі на 17 гадзін. У гэты час у фэа сталовай завада імя Вавілава ўжо сабралася каля дзясятка чалавек — у асноўным жанчыны сярэдняга ўзросту і маладыя мужчыны. Праз паўгадзіны да ўвахода пад'ехаў белы мікрааўтобус, з якога пачалі выносіць набітыя адзеннем чмададаны, футры і паліто.

Ніколі б не падумала, што ў заводскай сталовай можа размяшчацца цэлая кінастудыя са здымачным павільёнам, касцюмернай і грымёрнай. Тут, у такім жа фэа перад уваходам у касцюмерную, чакала яшчэ з дзясятка чалавек. Усе абмяркоўвалі здымкі і праекты — было відаць, што тут сабраліся пастаянныя ўдзельнікі здымак.

Для некаторых гэта сапраўдны магчымасць папоўніць свой бюджэт. Нарэшце з дзярэй касцюмернай са стосам паперы ў руках паказаўся Слава — той самы мужчына, з якім я размаўляла па тэлефоне. Слава назваў прозвішчы, і некалькі жанчын з натулу зніклі за дзвярыма касцюмернай. Выклікалі па нейкім дзіўным прынцыпе: жонкі ваенных, ваенныя, музыканты, дзеці... Слава апраўдваў: усё вырашаюць касцюмеры, падбіраюць кожны элемент адзення, каб адпавядаў эпосе!

— Дзеся секунды ў кадры шалік палову дня падбіраць трэба! — абуралася нейкі мужчына.

Нарэшце пасля трох гадзін чакання позірк Славы спыніўся на мне. — Вы будзеце тут, — ткнуў ён пальцам у графу табліцы, якую трымаў у руках. Там быў пералік роляў: «жонка ваеннага», «жанчына»... Я — проста жанчына.

Галоўнае — каб касцюмык сядзеў

У касцюмернай было як у краме: паўсюль развешана верхняе адзенне, у цэнтры — награвашчванне абутку розных часоў, мадзяў, колераў і ступені знаншасці. «Прымараліся» адначасова некалькі чалавек. Кіравалі працэсам тры касцюмершы, а таксама маленькі худы мужчына, увесь у чорным, з ускулдзачнымі валасамі. Мужчыну звалі Аляксандр, і ён тут быў галоўны. Давяршалася вобраз галоўнага касцюмера тое, што ён са стомленым выглядам сядзеў

на крэсле каля выключанага ноўтбука і піль гарбаты, часам аддаючы заўвагі наконт знешняга выгляду гаюсцы з акцэраў.

Мяне пачалі апранаць «на 1974 год»: выдалі зялёнае паліто, светла-карычневыя боты на абцэсе, раз'едзеныя соллю, і смешныя калматы капялюш.

— Цудоўна! Сямідзясятыя — гэта пранікненне ў паўсядзённую вопратку яркіх колераў, экстравагантных мадзяў! — задаловена ацаніў мой вобраз Аляксандр.

Але выявілася, што мяне адбралі не для сцэн 1974 года, а для сцэн 1992-га. Давалось прапраананца. Новай мой касцюм склаўся, як ні дзіўна, з тых жа ботаў, светлага паўкажушка і каракулевага капелюша палевага колеру. Вобзр гатовы.

Вывучыць афішу і... збегчы

На наступны дзень а 13.30 мы пачалі збірацца каля будынка філармоніі. На ім ужо віселі афішы з партрэтаў жанчын, падобнай да Валяніны Талкуновой, на якіх значылася: «Канцэртная праграма «Сорак пяць». Аляўціна Талкачова. 12, 13, 14 студзеня 1992».

■ Выпрабавана на сабе

Гэта на ўласным прыкладзе вывучала наш карэспандэнт

Па сігнале да філармоніі пакročыла групу з хлопца і дзвюх дзяўчат, якія трымалі яго пад рукі. Адмашка Агаты — і ў кадр выйшла жанчына, што стала каля нас. Наступная адмашка — выбегла я, разам з партнёрам. Усе схаваліся ў дзвярах філармоніі, і пачулі каманду: «Стоп! Дубль!». Так мы адбегалі некалькі дубляў. Нарэшце — перапыналі і магчымасць глынуць гарбаты. Потым — новая сцэна.

«Вы ж не па каўбасу кідаецеся!»

Але выявілася, гэта яш

Открытие акционерное общество «Технобанк» (место нахождения: 220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44) настоящим уведомляет акционеров ОАО «Технобанк», владеющих простыми (обыкновенными) акциями банка, о преимущественном праве на приобретение дополнительно выпускаемых простых (обыкновенных) акций ОАО «Технобанк», размещаемых путем проведения открытой подписки, в количестве, пропорциональном количеству принадлежащих им простых (обыкновенных) акций банка по состоянию на дату принятия Общим Собранием акционеров ОАО «Технобанк» решения об увеличении уставного фонда банка – 06 февраля 2013 года.

Преимущественное право на приобретение дополнительно выпускаемых простых (обыкновенных) акций ОАО «Технобанк» может быть реализовано указанными акционерами в течение половины срока, установленного для открытой реализации акций, а именно в течение половины срока, установленного Проспектом эмиссии простых (обыкновенных) акций ОАО «Технобанк», утвержденным Общим Собранием акционеров ОАО «Технобанк» от 06 февраля 2013 года (протокол №2), зарегистрированным Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 25 февраля 2013 года, для сбора предложений (заявок) от лиц, намеревающихся приобрести дополнительно выпускаемые простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк», т.е. в следующие дни: 04 марта 2013 года, 05 марта 2013 года, 06 марта 2013 года, 07 марта 2013 года. В целях реализации своих преимущественных прав акционеры, желающие осуществить свое преимущественное право на покупку акций банка, предоставляют в ОАО «Технобанк» по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44 предложение (заявку) от лица, намеревающегося приобрести дополнительно выпускаемые простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк», на имя Председателя Правления ОАО «Технобанк» с приложением выписки по счету «депо», подтверждающей право владения простыми (обыкновенными) акциями банка по состоянию на 06 февраля 2013 года. Указанное предложение (заявка) подлежит регистрации уполномоченным лицом ОАО «Технобанк» в установленном порядке в приемной Председателя Правления ОАО «Технобанк».

Открытая подписка на простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк» проводится по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44, головной офис ОАО «Технобанк» ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, с 9.00 до 16.00, контактный телефон: +375 17 237 43 80 (отдел депозитарной деятельности и управления уставным фондом). Период проведения открытой подписки на простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк»: с 04 марта 2013 года по 03 мая 2013 года, период сбора ОАО «Технобанк» предложений (заявок) от лиц, намеревающихся приобрести дополнительно выпускаемые простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк»: с 04 марта 2013 года по 11 марта 2013 года. Заключение договоров подписки на дополнительно выпускаемые простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк» будет осуществляться после окончания периода сбора ОАО «Технобанк» предложений (заявок) от лиц, намеревающихся приобрести дополнительно выпускаемые простые (обыкновенные) акции ОАО «Технобанк», в порядке, установленном вышеуказанным Проспектом эмиссии.

(Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности № 11 от 31.05.2010, УНП 100706562)

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Наименование, Характеристика. Includes details about Lot 1, location (Grodno region), and auction terms.

Аукцион состоится 4 апреля 2013 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участником аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Извещение о проведении 03 апреля 2013 года торгов по продаже имущества, принадлежащего ООО «БЕЛКАСПИСТРОЙ»

Table with 2 columns: Предмет торгов № 1 – здания и сооружения бывшего оздоровительного лагеря «Солнечный круг», Предмет торгов № 2 – капитальные строения бывшего пионерского лагеря «Пралеска». Includes detailed descriptions of real estate lots and auction terms.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Минский городской территориальный фонд государственного имущества извещает о проведении открытого аукциона по продаже объекта государственной собственности и права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества (далее – аукцион) 04 апреля 2013 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Table with 2 columns: На аукцион выставляются, Предмет аукциона, Место нахождения недвижимого имущества, Начальная цена предмета аукциона, Размер задатка, срок и порядок его внесения, реквизиты расчетного счета, Продавец недвижимого имущества, Информация о земельном участке для обслуживания продаваемого недвижимого имущества, Характеристика недвижимого имущества, Условия использования недвижимого имущества, Условия использования земельного участка, Условия по продаже недвижимого имущества.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Наименование (описание) имущества и его стоимость, Собственник (владелец) имущества, Наличие обременений, Местонахождение (адрес) имущества, Место (адрес), дата и время проведения торгов, Справочная информация об организаторе торгов.

Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 3642903002094 в 200 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 635, УНН 300007670, не позднее 11.30 26.03.2013 г.

ОАО «Минскторгмаш» сообщает о проведении внеочередного общего собрания акционеров, которое состоится 13 марта 2013 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, 22.

Повестка дня: 1. Отчет председателя ликвидационной комиссии. 2. Утверждение промежуточного ликвидационного баланса. Регистрация начинается в 13.45. При себе иметь паспорт.

УНП 100103798 Ликвидационная комиссия.

земельного участка принимается Минским горисполкомом в течение 5 рабочих дней со дня получения заявления о предоставлении расписки. Расписка внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка предоставляется в порядке, установленном решением Минского горисполкома от 30.04.2009 № 1015 «Об утверждении Инструкции о порядке внесения платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность». В течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола победитель аукциона (претендент на покупку) обязан внести плату (часть платы – в случае предоставления расписки) за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка. Размер возмещаемых затрат доводится до сведения участников аукциона до начала его проведения.

Чытач — газета

РОДНАЙ МОВЫ ТРЫМАЛІСЯ І ТРЫМАЕМСЯ

Ліст у «Звязду» я хацеў напісаць даўно, але, што на-зваецца, рукі не даходзілі: гадаваліся, падрасталі тры дачкі, дзеля іх даводзілася шмат працаваць. А вось зараз, пражыўшы 58 гадоў, ужо можна сабе дазволіць — і спыніцца, і азірнуцца...

Нарадзіўся і вырас я ў вядомай некалі вёсцы Горна. З яе, здаецца, на II з'ездзе беларусаў свету было ажно тры дэлегаты: Міхась Лаўдар — 80-гадовы жыхар Аўстраліі, былы стралок-радыст знакамітага Б-17 у Арміі Андэрса, Алена Таболіч, паэтка, перакладчыца і выкладчыца Лінгвістычнага ўніверсітэта, а таксама мой родны брат Міхась Іголка, жыхар Вільні, сябра суполкі «Беларуская культура ў Літве». Ёсць, вядома ж, і шмат іншых горненцаў, якія вельмі годна працавалі і працуюць на зямлі, у прамысловасці, на ніве адукацыі і аховы здароўя.

Што да мяне, то, скончыўшы рускамоўную Зэльвенскую СШ № 1 і адслужыўшы ў арміі, я ўладкаваўся працаваць кіроўцам малаквоза, ажаніўся са сваёй аднавяскоўкай Людмілай. (Дарэчы, сябрку на вяселле прынёс кветка з сада Ларысы Генюш. Яна сама нарэзала — як благаславіла. Можна, гэта ўсё жыццё і спрыяла нам?)

Але ж пра «Звязду». Наша сям'я атрымлівае яе больш за 30 гадоў. Памятаю, як падпісаліся ўпершыню. У госці брат старэйшы прыхаў, пабыў, паглядзеў, як жывём, і сказаў: «Якія ж мы беларусы, калі не будзем чытаць і размаўляць па-беларуску?».

А ён, трэба сказаць, роднай мовы сваёй трымаўся і трымаецца. Прычым жывучы ў... Вільні.

Што заставалася набыць? Правільна: прыслушання, а значыць, і загаварыць, і падпісацца на «ЛіМ», на беларускамоўны літаратурны часопіс і, вядома ж, на «Звязду». Яе мы заўсёды з

задавальненнем чыталі, завочна ведалі ці не ўсіх журналістаў. А з асобнымі пашчасціла нават сустрэцца.

Першае такое спатканне адбылося 24 сакавіка 1999 г. у пасольстве Ізраіля. Справа ў тым, што наш бацька — Іван Міхайлавіч Іголка (светлай памяці!) — у час вайны хаваў у сябе яўрэйскага хлопчыка Хаіма Ротмана. Яго сям'я апынулася ў гэта Зэльве, страшна галадала — і бацькі проста вымушаны былі адправіць малых пабірацца. Такім чынам дзеці трапілі ў нашу вёску, у нашу хату. «Не трэба жабраваць, — разумеючы ўсю небяспеку гэтага, сказаў мой бацька васьмігадоваму Хаіму. — Будзеш пасвіць у мяне кароў, зарабляць». Так хлопчык стаў Генам, так выжыў. І на сваіх выратавальніку, дзякаваць Богу, не забыўся. Бацька наш быў удастоены медаля «Праведнік Народнага Свету». А ўзнагароду яго атрымлівалі мы, нашчадкі.

На ўрачыстасях тады прысутнічалі супрацоўнікі «Звязды», у тым ліку Анатоль Кляшчук. Мы заўсёды паважалі яго працу ў газеце...

Не без таго — за разыгрышам звяздоўскіх прызоў сачылі таксама: жонка марыла выйграць... парсочка. Жарты жартамі, але ж мара яе амаль збылася. Летам 2009 года Уладзімір Здановіч і Яўген Пясечкі прывезлі нам... тэлевізар «Віцязь»!

Час ідзе. Мы працягваем сябраваць з газетай. Чытаюць і шануюць яе і нашы дзеці. Так што я ніколі не згаджуся з тым, што гэта выданне для вясцоўцаў ды людзей пажылых. «Звязда» — для сапраўдных беларусаў. А ўжо ўзросці і месца жыхарства, на маю думку, значэння не маюць.

Мікалай Іванавіч ІГОЛКА, г. Зэльва

3 людзьмі і сам-насам

Урокі беларускай...

...Ніхто не пытаецца, што найбольш раздражняе ў рабоце з пісьмамі? А скажаць часам хочацца. Ну, па-першае, адсутнасць у некаторых аўтараў хоць нейкіх прыкмет павагі да таго, хто іх будзе чытаць, а потым, магчыма, і працаваць. А па-другое... двуручніцтва (паводле слоўніка — няшчырасць асобных людзей, якія знешне выказваюць адданасць. А ўпотаў — дзейнічаюць супраць...).

Менавіта так (а як яшчэ?) доводзіцца расцэнюваць лісты ў абарону першай дзяржаўнай мовы, якія прыходзяць у канвертах, падпісаных... на другой.

Адна з чытачак нават тлумачэнне гэтай з'явы знайшла. Маўляў: а раптам не дойдзе ліст з адрасам па-беларуску? Паводле гэтай логікі, трэба на роднай мове не пісаць, не размаўляць (а раптам не зразумоўна?), а потым крычаць, што яна гіне?

Зрэшты, варты цытавання іншыя лісты.

«Нам у спадчыну засталася ўнікальная мова — мілагучная, пазыччывая... І вельмі прыкра, калі чалавек пачынае забывацца на яе, выракацца і тым самым абражаць. Такая здрада для мовы — самая балючая. У рознагалосым свеце налічваецца больш за шэсць тысяч моў. Палова з іх — пад пагрозай знікнення, — піша спадар Канстанцін КАРНЯЛЮК з Віцебска.

«Мая мова, на ішчасце, дзяржаўная, абароненая заканадаўствам, але поўнай гарантыі, што ўжо заўтра яна не трапіць у спіс тых трох тысяч, гэтых знікнучых, у мяне няма... Лічу, што адраджэнню мовы можа істотна дапамагчы не столькі палітыка беларусізацыі, колькі сапраўднае адчуванне сваёй мовы, сваёй культуры, якое павінна прыйсці да кожнага свядомага беларуса, беларускі, іх дзетка — прыйсці і адчыніць нейкія патаемныя дзверцы ў іх палымяна-патрыятычных сэрцах».

Як іх адчыніць? «Размаўляй па-беларуску! — заклікае аўтар ліста, — бо заўтра наша мова табе, тваім дзецімі і унукам стане неаходнай. Размаўляй з прыветнай усмешкай, з пачытай на вусях, — тады твай мовай зацікавіцца іншыя. І не трэба чырванеця за сваю, матчына, недастаналую пакуль гаворку. Ведай: учора ты яшчэ не гаварыў па-беларуску, сёння размаўляеш на транс-

цы, а заўтра будзеш гаварыць на добрай літаратурнай мове».

Што можа паслужыць штуршком да гэтага? Для некага — сустрэча з Настаўнікам, для іншага — з добрай кніжкай, вершам, магчыма, з беларусам і сапраўдным патрыятам. Ганна Іванавіца ВЕРАМЕЙ са Старадарожчыні піша, як трапіла ў бальніцу, як на другі дзень, па запрашэнні доктара, накіравалася ў працэдурны кабінет: «Адчыняю дзверы туды і аж ніякава — столькі людзей там у бальных халатах! Доктар кажа: «Гэта студэнты з медкаледжа, як людзей п'ячыць, як прыём вестці... Доктар пачынае задаваць мне пытанні, я — на іх адказваць. «Скажыце, вы, мусіць, настаўніца беларускай мовы?» — пытае адзін з юнакоў. «Так, — кажу, — была настаўніцай. І беларускай мовы, і намяскай, і рускай. Але наша — найлепшая, бо яна — родная...». Студэнты так уважліва слухалі, што я, захапіўшыся, прачытала ім верш Купалы, потым своль... У канцы нават нягучныя апладысменты былі. Але ж лепш за тое — сам доктар, які спачатку ўсе пытанні задаваў мне па-руску, потым перайшоў на родную мову. Прычым гаварыў на ёй аж да канца майго тэрміну ў бальніцы...
Такія ўрокі роднай мовы, — працягвае Ганна Іванавіца, — я давала і ў сваёй палатцы. Паслухаць прыходзілі з суседзі... Усе і ўсюды чамусьці пазнаюць, што я настаўніца — просіць мяне нешта раскажаць, прачытаць на памяць, выступіць. Калі магла, ніколі не адмаўлялася. Іншы раз нават сама спыталася сказаць добрае слова пра добрага чалавэка — асабліва на пахаванні. Сёння, на вялікі жал, я амаль нічога не магу — хіба ўсёй душой хварэць за стан нашай мовы. Каб не радзіць, сваёй культуры, якое павінна прыйсці да кожнага свядомага беларуса, беларускі, іх дзетка — прыйсці і адчыніць нейкія патаемныя дзверцы ў іх палымяна-патрыятычных сэрцах».

«Безумоўна, вельмі добра дапамоў нашай мове ў яе выжыванні Год кнігі, святкаванне 130-годдзя нашых класікаў Я. Купалы і Я. Коласа, 100-годдзя М. Танка, 95-годдзя «Звязды». Газета годна асвятляла гэтыя даты. Вялікі дзякуй ёй за некаторыя добрыя змены, за новыя рубрыкі: за анонсы і апытанні на першай старонцы, за «Хроніку апошніх падзей», за «Даты, падзеі, людзі» — на апошняй. Самыя цікавыя нумары я брала чырванеця за сваю, матчына, недастаналую пакуль гаворку. Ведай: учора ты яшчэ не гаварыў па-беларуску, сёння размаўляеш на транс-

«асобе» газеты знойдзе сябра сабе, знойдзе суразмоўцу. Сведчаннем таму яшчэ адзін ліст:

«Дзякуй газеце «Звязда» за магчымасць чытаць і хоць такім чынам як бы размаўляць з людзьмі па-беларуску. Я гэтую мову ведаю, але ж каб загаварыць... Няма ў мяне практыкі. І няма з кім яе набыць: той — «не тут нарадзіўся», той — «мову не вучыў», гэтым здаецца, што «яна не вельмі прыгожая», а яшчэ некаму нават думаць пра яе лянота. Вось і атрымліваецца, што размаўляем мы не на сваёй мове. Чытаем, здаецца, таксама: у бібліятэцы запытала твора Васіля Быкава. Далі толькі ў перакладзе», — піша спадарыня Раіса ВАСІЛЬЕВА. Што цікава, жыве яна не ў глыбінцы, не ў вёсцы — у Гомелі, адным з найбуйнейшых нашых гарадоў...
У доме, дзе жыве спадарыня БАЛОШКА з Мінска, з яе ж лёгкай рукі (таксама вопыт, варты пераймання!) працягваюцца нумары газет і часопісаў, кнігі, да якіх не будзеш вяртацца, жыхары пакідаюць на «агульным» падавакнікі калі ўваходу. Нешта зацікавіла — бяры, пачытай. Потым прынесць назад. І прысабачыць, дык няма бяды!.. А калі нешта беларускамоўнае, дык нават радасна. Бо гэта ж — на карысць!
А як не спрычыніцца душой да разваг спадарыні Вялянціны ПА-БЯГАЙЛЫ з Ляхавіч:

«Мы ганарымся тым, што Беларусь стала самастойнай дзяржавай, што ў нас ёсць свой гімн, свой герб і сцяг. Але ж мовы беларускай нідзе не чуваць, яе як бы няма: пры афіцыйна прынятым духмоўні на самой справе прымяняецца адна — руская. Чыноўнікі толькі зрэдку карыстаюцца першай з дзяржаўных моў. А следам і насельніцтва, людзі... Таму спрэчкі наконт розных беларускіх слоў, якія часам узгаджаюцца на старонках «Звязды», мая душа не прымае. Як у той прымойцы — трэба думаць пра кароўку, а вярхоўку як-небудзь прыбаем».

«Юрдычна абедзювым мовам гарантываны аднолькавыя правы, — пагаджаецца і спадарыня Ірына РУДКОўСКАЯ з вёскі Хатынічы Ганцавіцкага раёна. — Што ж на практыцы? Простыя людзі, часцей за ўсё вясцоўцы, невялікая частка інтэлігенцыі і моладзі беларускай мовы карыстаюцца, усе астатнія — не. Прыслушайцеся да перадач на нашым радзіе. Журналіст вядзе праграму па-беларуску. Усё добра, хораша. Але

ж калі трэба задаць пытанне нейкаму чыноўніку ці кіраўніку устаноў, мігам пераходзіць на рускую. Чаму? Бацца, што яго не зразу-меюць? Чаму не зразумеюць, калі ў Законе «Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь» запісана: «Абавязак кіраўнікоў, іншых дзяржаўных органаў, органаў арганізацый і грамадскіх аб'яднанняў валодаць беларускай і рускай мовамі». Як бацьча — абавязак, а не прыхамаць».

«Але ж мова — звернемся яшчэ раз да ліста спадара КАРНЕЛЮКА, — гэта паходна, гэта вялікі сімвал нацыі. Нам трэба вучыцца ў іншых краін, якія цаняць сваё. Міжнароднае радзіе Кітая зладзіла перадачу на беларускай мове для беларусаў, установа арганізацый і грамадскіх аб'яднанняў валодаць беларускай і рускай мовамі». Як бацьча — абавязак, а не прыхамаць».

Напрыканцы ліста чытач прыводзіць выказванні многіх славуцых сыноў нашай Айчыны пра мову: Янка Купала: «Магутнае слова, ты, роднае слова! Са мною ты навеі і ў сне, душу мне затросла пагудка новай, ты песень начынула мяне».

Алесь Гарун: «Дык шануй, беларус, сваю мову, — гэты скарб наш на вечныя годы, за пашану радзімаму слову ушануюць нас брацця — народы!»

Францішак Багушэвіч: «Шмат было такіх народаў, што страцілі найперш сваю мову, так як той чалавек перад скананнем, катораму мову займае, пасля і зусім замерлі. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі!»

Пімен Панчанка: «Кажуць, мова мая аджывае Век сваёй ціці: ёй знікнуць пара. Для мяне ж яна вечна жывая, Як раса, як сліза, як зарар». Тых, хто гатовы падпісацца пад гэтымі словамі, многа. На шчасце многа. І пакуль — многа. Як зрабіць, каб нас не рабілася менш? Давайце думаць разам.

Чытала лісты Вялянціна ДОУНАР.

Даты

«Купала» страхуе і сёння...

...Ішоў 1992 год. Беларусь святкавала 110-гадовы юбілей Янкі Купалы і Якуба Коласа. У краіне, якая набыла незалежнасць, былі адкрыты «шлюзы» свабоднага прадпрыемства. Ствараліся і, як грыбы, раслі малыя прадпрыемствы, банкі, страхавыя кампаніі, пашыраліся прыватны гандаль і сфера паслуг. З гэтай нагоды ладзіліся прэзентацыі з фурышэтам і застоллямі. Надыходзіў перыяд малянавых пінжакоў, замежных машын і сотовых тэлефонаў.

Менавіта ў гэты час з удзелам трох беларускіх банкаў, а таксама ўкраінскай і польскай страхавых фірмаў было вырашана стварыць беларускую страхавую кампанію. Каб страхавачы ўсялякі рызыкі банкаў-заснавальнікаў і наогул займацца страхавым бізнесам. Мне, наколькі ўжо меў пэўны досвед у гэтай сферы, было прапанавана ўзначаліць дырэкцыю кампаніі, правесці арганізацыйную працу па яе стварэнні і рэгістрацыі ў дзяржаўных органах. І вось у сярэдзіне 1992 года ўсе заснавальнікі сабраліся ў Гродне...

Пункт за пунктам абмяркоўваліся палажэнні ўстаноўчых дакументаў. Паўсталя пытанне аб назве кампаніі. Яна, на мой погляд, павінна была быць чыста беларускай. А паколькі год быў песьняроўскі, я прапанавал, а адзін з заснавальнікаў, дырэктар кампаніі «Кампенса» з Варшавы Здзіслаў Амброзек (вельмі дасведчаны спецыяліст у страхавой справе і прстойны чалавек) горача падтрымаў назву «Страховая кампанія «Купала».

З таго часу мінула 20 гадоў. Лічу за гонар, што меў дачыненне да арганізацыі гэтай кампаніі і яе назвы. А калектыву «Купалы» зычу добрага здароўя і плённай працы.

Уладзімір ЛОГАШ, першы генеральны дырэктар страхавой кампаніі «Купала», г. Гродна

Кватэрнае пытанне

Наш дом, наш клопат?

Наша сям'я з 1977 г. жыве ў аднапавярховым блочным доме. Рамонту ў ім ніколі не было, і нават у графік яго не ўключаюць. Кажуць, што дом на дзве кватэры, што абедзве яны прыватнызаваныя. Значыць, мы, уласнікі, павінны ўсё рабіць за свае грошы. Ці так гэта?

З.Л. Барысаўскі раён.

У артыкуле 35 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прыватызацыі жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь», дзе ўказана, што эксплуатацыя і рамонт аднакватэрных і блакіраваных жылых дамоў ажыццяўляюцца іх уласнікамі самастойна.

Аналігачная норма змшчаецца і ў пункце 29 Палажэння аб прыватызацыі жылых памяшканняў у дамах дзяржаўнага жыллёвага фонду, іх эксплуатацыі і рамонце (зацверджана паставной Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 21.09.2001 № 1399), які прадугледжвае таксама, што работы па эксплуатацыі і рамонце вышэйназваных жылых дамоў могуць выконвацца на падставе дагавораў, якія заключаюцца ўласнікамі жылых памяшканняў са спецыялізаванымі арганізацыямі.

Віктар САВІЦКІ.

Хто каго?

«Не спяшайцеся ў шыноч — Хутка свята ў жанок...»

Анекдот, паводле слоўніка, ёсць кароткае апавяданне пра смешнае або незвычайнае здарэнне, ад грэчаскага анекдоты — «нявядадзены». Старое, каралей, слова — з тых часоў, калі многія сапраўды не выдавалася. Цяпер — не ведаю, як у Грэцыі, — у нас друкацца ці не ўсё... Але ж мы ў краінахці кідацца не будзем. Таму проста анекдот — вуснамі дзючыны: «Мама сказала, калі я знімаў у рэкламе, то дамоў магу не прыходзіць. Бацька сказаў, што такі шанец выпадае не часта, і грэх будзе ім не скарыстацца».

Ці паверыце, акурат пра тое ж вершаваны радкі ад спадарыні Любоўі Чыгрынавай з вёскі Забалацка Вілейскага раёна. Прычым — у якасці подпісу да чарговага конкурснага здымка (кінулі вочкам на верхні?):
Можна «сфоткацца» ў раме, Прывітаць сябе рэкламе, А рэклама — гэта ж дзела... Дзед глядзяць аслупялена: Ці ж бабуля не казалі: «Бяры, унучка, бульбу, сала, Нашы пенсіі вазьмі — Не саром перад людзьмі!». Дзеўка, трэба разумець, не паслухала.
Тая ж Любоў Міхайлаўна (і, дарэчы, не толькі яна) ведае, чаму:
За тыдзень швачка-маладзіца Не зарабляе на спадніцу. А за гадзіну ў вітрыне Глядзяць, паедзе на машыне. Выгадна, карацей. Шкада, што не ўсіх у тую вітрыну бяруць — толькі самых-самых.
Наконт гэтага — тост. Мужчыны-каўказцы пра жанчын спрачаліся. Адзін казаў, што самыя прыгожыя — бландзінкі: невялічкія, зграбныя; другі — што брунеткі і што рыжыя, мажыня; трэці — што вышанькі; чацвёрты — што фарбаваныя: ну, каб увоосен бялявая, а вясною чарнавая; пяты... Ледзь да бойкі не дайшло. Наймудрэшчы ўмяшаўся. Сказаў, што ўдэршы з мужчын памылляецца, другі — таксама раэціў не мае... Як і трэці з чацвёрты... Таму што самая прыгожая з жанчын — каханая, бо калі кахаеш, то без розніцы ж, брунетка яна ці бландзінка, маленькая ці рослая, метр шэсцьдзесят на дзевяноста (кілаграмаў), альбо дзевяноста — шэсцьдзесят — дзевяноста. Дарэчы, апошнія параметры лічача эталонам. Праўда, хто яго выдумав? Як лічаць нашы, тутэйшыя, мужчыны, ёсць пытанне:
Эталон прымдумай тхосьці... Ды які? Адныя ж косці.
— Ну было б на што глядзець? — Кажы першы маладзец.
І другі ўздыхае цяжка: — Як па мне —
дык лепей пляшка.
Агучыў гэтыя думкі, скажам так, усходніч — спадар Уладзімір Яскевіч з вёскі Слонічы Пружанскага раёна. У нечым падобныя і развагі заходнікаў. Ус-туп (кінце вочкам на здымак):
Жартаваць заўсёды рады Мастакі-свавольнікі — Хтосьці маляваў квадраты, Хтосьці — трохвугольнікі, — піша спадар Анатоль Гарачоў з вёскі Даўнары, што на Іўеўшчыне. І тут жа дадае:
Цела крышчак прыкрыла — Голая-галёха... Ды шкада, што габарыты Мужыкоў пахожаць.
Не ўсіх, трэба сказаць... Асобныя бацаць грэхі з сабой: Несумненна, цапець вока Рэчы непадобныя,

Але сумна, што навокал Мужыкі задобрыны. Горш за тое — трохі сапсаваныя. Чым? «На мой погляд, — піша спадар Мікалай Старых з Гомеля, — у мужчын дзве асноўныя хваробы: — цяга да алкаголю і жанчын (Дарэчы: аднаму такому пасля аперацыі доктар кажа: «Нанач я прышло медысэстру». Той у адказ, ледзь чутна: «Доктар, можа, у наступны раз? Сёння мне ўсё баліць»). Пра хлапцоў, якія трапілі ў кадр, — працягвае Мікалай Вялянцінавіч, — нічога дрэннага я скажаць не хачу, але ж высова прасіцца:
Позірк гогае дзючыны Паскарае ў жылх кроў У жанатага мужчыны, У старых, у хлапцоў... Ды калі ў гэтых жылх Дзень пры дні цячэ віно, Пра дзючаты і пра жанчынак Ім не марыцца даўно!»
Прычым (паводле спадара Сцяпана Нефёдовіча з вёскі Любань Лунінцкага раёна) — якія б яны ні былі, тыя жанчынкі і тыя дзючаты:
«Ах, якая грацыя! Ах, якая цаца! Глянеш і смакуеш: Мне бы... Вось такую ж!».
...А ў другіх, глядзіш, замашка: Не жанчына трэба — пляшка.
Нясмелая думка на тэму, чаму так адбываецца — ад спадарыні Святланы Іванец з вёскі Калачэ Логойскага раёна: Паспяшаюць мужыкі — Не знаходзяць дзверы: Трэці круг ужо далі... Так здадуць і нервы!
Пра тое ж — і спадар Мікола Кісель з Мінска: Мы з напарнікам Патром Сем разоў аббеглі дом — Дзверы так і не знайшлі! Мыла з'еўшы, піць пайшлі.
Чого не зробіш з вялікага расстройства! А ўжо з-за чаго яно (апроч адсутнасці дзвярэй), ведае спадарыня Вялянціна Гудачкова з Жыткавіч:
Хлопцы, зглядзеўшы рэкламу, Напразці рванулі ў краму. І... У міг сышлі са «сцэны», Бо ўбачылі там цэны.

Каб не аказацца ў іх скуру (прынамсі — у самы бліжэйшы час), парада — больш, чым слухна, ад той жа спадарыні Іванец з Лагойшчыны. І ўсім мужчынам:
Не спяшайцеся ў шыноч — Хутка ж свята ў жанок! Грошы, хлопцы, заціскайце І каханых прыбярэйце. У што? Ёсць падказкі ў нашай пошце: калі не ў футра з норкі, не ў сукенку ад «Ніколь», не ў бялізну ад «Мілавіцы», то...
Парада былавага — спадара Гарачова з Іўеўшчыны: Мільку прыбярэйце У душы я рад — Горай — без падтрымкі... Буду апранаць З галавы да пят Я я ў абдымкі.
І ўжо тады... Увес свет няхай пачакае! А магчыма, і пазайздросціць — той абнятай, а не тым, хто ў шыкоўных футрах, сукенках ці бялізне. Бо (пагадзіцца са спадарыняй Іванец Цімаховіч з мястэчка Фаней Валожынскага раёна):
Як без пары і даўно, Станеш голай у акно... Ды, хлапцы душой у краме — Дзюкі ім па барабанае.
І, Калі бізнэс наўме, Дзюкі ўжо не ў галаве, — лічыць спадар Нефёдовіч з Лунінччыны.
А можа... не тыя ўсё ж дзюкі? На гэтую тэму развагі спадара Барыса Ляшквіча з вёскі Альшыны Столінскага раёна:
Штось прымусіла я Стаць вось гэтак у акне? Каб у дзюхач не хадзіць, Хоча хлопца падціпаць?.. Толькі ж ім недастадобы Легкадумныя асобы. Каб талковым спадабацца, Дзюкам трэба апранацца.
Вось і дагадзі, вась і разбярыся. Галава кругам — у жанчын. Як, дарэчы, і ў мужчын са здымка:
Далібожачкі, здурэлі (Мабыць, выпілі зрання?), На дзючю не паглядзелі... Ці ж не крапелка яна? З тварыкам... Фігуркай статай...

Так і хочацца сказаць: — Мне б такую — і выдатна! Толькі... жонку дзе дзюваць? Гэтае балючае пытанне «хвалюе» спадара Васіля Масько з Мінска. Таму (каб не хвалявала) найлепш і сапраўды крочыць міма, бо
Без загаду, без прымуся Позірк цягне на спакусу. Паглядзіш — заплюшчышы вочы, І вярхоўкай стануць ночы. Калі ж доўга ўгледзіцца — Сэрца можа разарвацца.
Лічыць так спадарыня Раіса Васільева з Гомеля. Мае рачыню, які і (па-за конкурсам. — Аўт.) спадар Міхась Мірановіч: Стаў няўзнік, трывожыцца Дзе было дзелацца? Калі ўжо не жоцацца, Хай бы і не хацелася!.. Дык жа не!
«Як мужчына, — піша спадар Валерыў Гаўрыш з Чавусоў, — не магу зразумець, чаму хлопцы праходзяць міма, чаму не глядзяць у бок прыгажуні? Можна, на гэтыя ўжо наглядзеліся».
Што там пад халатам, Абаім вядома: У будыня і святы Аглядаюць дома... А калі ў «Плэйбо» — Нават не такое.
Дзе — тое «не такое» — апроч часопіса? Спадар Гарачоў піша:
— А відок нішто сабе! — Мужыкі зазначылі. — Хоць штодзённая па БТ І не тое бачылі.
Спадар Нефёдовіч — у адказ: Цяпер не толькі манекена У крамах бачыш напаягольмі — Такія ж «галышы» на сцзнах І ў кампаніях вясёлых На пагулянках... А на пляжы У чым маці нарадзіла, ляжа.
Таму старэйшым з мужчын — на здымку — сэнсу няма (як лічыць спадарыня Чыгрынава) загадаваць:
— Ты ідзі, сыноч, ідзі, Срамата тут — не глядзі. Маладзёны яна тое: — Бачыў, бацька, я і не тое. Карацей (паводле спадара Гаўрыша):

То конкурс, то кастынг, то акцыя — Усюды жаночае цела... На сцзнах яго дэманстрацыя — Тавару, што збыць закарцеца. Страчоныч з бакоў тэлекамеры, Ды слінікі глытаюць госяц... Даруй хамутам нам, Госпадзі: Згубілі святое штосцьці.
Не без таго. Але ж, пра сумнае не варта, а тым больш — у першыя дні вясны. Варта — пра вясёлае:
Прапанаў маладзіцам Штось з ажору «Мілавіца»... Для каханых, любых Не шкада і шубы!
Так пра мужыкоў са здымка піша спадарыня Соф'я Кусянкова з вёскі Лучын Рагачоўскага раёна. Што цікава, мужыкі — у асобе спадара Гарачова — гледзячы на здымак, пішучы... пра яе:
Вы паверце мне на слова, Бо махлюю рэдка я: Вось і ў Соф'і Кусянковай Габарыты гэтыя ж!
І застаецца толькі шкадаваць (разам са спадарыняй Гудачковай), што часцяком, незалежна ад тых самых габарытаў, мы:
Стаім высока, Глядзім далёка... А кавалеры Абодзюць бокам.
Нават прыгожых, разумных, добрых — жывых... Што ўжо казачы пра тых, што на здымку альбо на малюнку. Ну хіба ўспед за спадаром Віктарам Трайкоўскім з Мінска:
Не падманеш нас, рэклама, З панталыку не сабэш: Туо, што намалявана, Ля сабе... не пакладзеш.
Горш за тое: Ад рэкламы нікуды не дзенешся, Ці то дождж, ці то снег на дварэ.
Паглядзіш на сабе, Як раздзенецца, — І самота чамусьці бярэ.
Пішучы так сужэнцы Астроўскія з Мінска.
Зрэшты, тут... Перад вамі не карціна, Не рэклама, не вітрына. Гэта — марна нашых хлопцаў, Што ў клуб «За трыццаць» крочаць.

І нарэшце. Спідар Яцкевіч з Пружаншчыны ад імя мужыкоў піша:
Тут, кумок, не наша крама: З'есці-выпіць — не дадучь... А таму пакрышчым прама: Хай жанкі сюды ідуць.
Вось гэта — трэба. Бо вясна, бо свята, бо, кажучы, жанчына ў прыгожай бялізне вышэй нясе галаву, часцей усміхаецца. А усмешка, яе вядома, здольная ўпрыгожыць больш, чым новая шпалка. Так што шчыры дзюкі

